

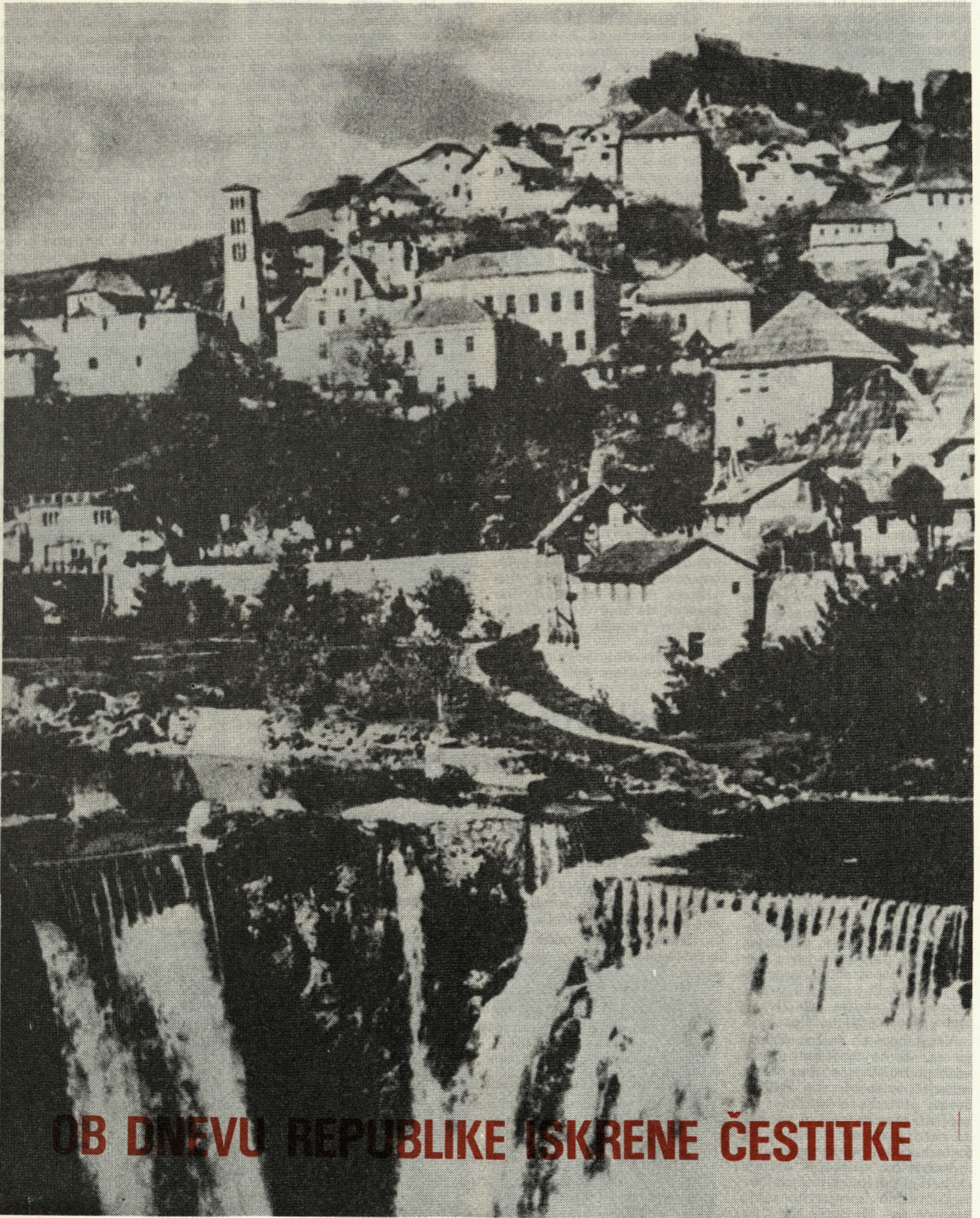
TEKSTILEC

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TEKSTILINDUS KRANJ

Leto XXIII

ŠTEVILKA 5

NOVEMBER 1982

OB DNEVU REPUBLIKE ISKRENE ČESTITKE

Disciplina in odgovornost na vseh področjih

Obvestilo obratne ambulante

V drugi polovici oktobra sta Zvezna skupščina in Zvezni izvršni svet sprejela sveženj ukrepov, ki naj bi prispevali k utrditvi našega gospodarstva, predvsem z namenom, da se uresničijo cilji stabilizacijske politike. Ukrepi, ki zadevajo delovne organizacije, se nanašajo predvsem na pospeševanje izvoza, racionalizacijo in varčevanje deviz ter energije.

Tudi v naši delovni organizaciji smo z vso resnostjo pristopili k izvrševanju nalog, ki izhajajo iz ukrepov, kajti zavedamo se, da bo poslovanje v letu 1983 potekalo v nenormalnih pogojih, še posebej ob dejstvu, da bo zaradi zamrznjenih cen odpadel učinek cenovne politike in da bo naš položaj odvisen izključno od rezultatov tekočega dela. Za stabilnost delovne organizacije bo nedvomno bistven pogoj uspešen izvoz, zato moramo v proizvodnem procesu brezpogojno zaostri disciplino in odgovornost vseh delavcev ter zagotoviti red na področju doslednega izvajanja dogovora o rangiranju dispozicij in zagotovitvi ustrezne kvalitete.

Da bi se izognili možnim zastojem pri obratovanju, se takoj uvede spiske kritičnih surovin in repomaterialov ter energije, katere je treba sproti in ažurno dopolnjevati, upoštevajoč vsakokratno stanje operativnih zalog, situacije na tržišču oziroma informacije o bodočih dobavah (za materiale) in napovedi o možnosti dobav električne energije. Vsak prvi delovni dan v tednu so odslej dalje sestaja strokovni kolegij zaradi proučitve trenutnega stanja in dogovora o potrebnih ukrepih.

V zvezi s predpisi o varčevanju z gorivi je treba zagotoviti zmanjšanje porabe goriva za tovorne automobile za 20 %, za osebne avtomobile za 40 %, za vozila trgovskih potnikov pa skladno enotni rešitvi v okviru republike.

Zaradi realizacije te naloge se mora izvesti restrikcijo avtomobilskih prevozov, zagotoviti boljše koriščenje kapacitet in boljše planiranje dela ter odpravo nepotrebnih praznih in vzporednih voženj. Tovorni promet na daljše relacije je treba preusmeriti na železnico.

Vsi delavci so dolžni skrbeti za to, da se dosledno in na vseh področjih varčuje z vsem materialom in energijo. Izključevati je treba električni tok, zapirati pipe za vodo in ventile za paro, varčevati s plinom — kadarkoli trošenje ni nujno.

Varnostna služba je dolžna skrbeti, da se luči v pisarnah in v obratnih prostorih najkasneje v 20 minutah po

koncu delovnega časa ugasijo. Čistilke smejo imeti prižgano luč le v prostoru v katerem delajo.

V pisarniških prostorih je treba skrbeti za konstantno vzdrževanje temperature, primerne za delo. Vodstvo VES je zadolženo da izvede potrebne meritve, če je iz centralnega ogrevanja zagotovljena ustretna temperatura in v tem primeru pobrati električne peči ter jih shraniti v skladišče.

Vse napisano (tudi v naših akcijskih programih stabilizacije) in že mnogokrat poudar-

jeno na sestankih samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij itd. pa ne bo doseglo zaželenega učinka, dokler ne bo prodrlo v zavest slehernega delavca; napočil je čas, ki zahteva večjo disciplino in odgovornost na vseh področjih dela in naših navad. Sleherni izmed nas lahko da svoj prispevek k boljšim rezultatom, vsem tistim pa, ki se v ta prizadevanja ne bodo vključevali, pa bomo morali bolj odločno pokazati da nimajo prostora med nami.

Kako izpolnjujemo izvozni plan

Na zadnjem sestanku strokovnega kolegija so bili obravnavani podatki o izpolnitvi izvoznega plana za prvih 10 mesecev letošnje proizvodnje, podana pa je bila tudi ocena planiranih obveznosti do konca leta 1982.

Naša obveznost izvoznega plana za prvih 10 mesecev letošnjega leta je bila v višini 178.752.000 deviznih dinarjev, izpolnili pa smo jo v višini 194.681.000 deviznih dinarjev (upoštevana sprememba deviznega tečaja dinarja), kar pomeni, da smo v navedenem obdobju preseгли plan izvoza za približno 9 %.

V proizvodnjo je bilo disponirano (vključno tudi za mesec

november) 7.300.000 metrov brutto izdelkov, v decembru pa se predvideva 750.000 metrov brutto. Ocenjeno je, da bo skupna disponirana količina 8.050.000 metrov brutto (s predhodnimi zalogami 1981/82) zadostovala za realizacijo planiranega količinskega izvoza 7.000.000 metrov netto po operativnem programu, oziroma, da bomo izvozni plan za leto 1982 dosegli.

S predvideno realizacijo v mesecu novembru in decembru je pričakovati, da bomo planirane izvozne obveznosti dokaj ugodno pokrili, in zato obstojajo tudi realne možnosti, seveda pa je predpogoj rok in ustrezná kvaliteta izdelkov.

Delovni čas in uradne ure v upravnih organih

V Uradnem vestniku Gorenjske (št. 31 z dne 9. 11. 1982) je izšla odredba o spremembah in dopolnitvah odredbe o delovnem času v upravnih organih občine Kranj in Tržič.

OBČINA KRANJ:

Delovni čas v upravnih organih traja:

- v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 8. do 16. ure,
- v sredo od 8. do 18. ure.

Upravni organi imajo uradne ure v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 8. do 15.30, v sredo pa od 8. do 17.30.

OBČINA TRŽIČ:

Delovni čas v upravnih organih traja:

- v ponedeljek, torek in četrtek od 7.30 do 16. ure,
- v sredo od 8. do 18. ure,
- v petek od 7.30 do 14. ure.

Upravni organi imajo uradne ure:

- v ponedeljek od 9. do 15. ure,
- v sredo od 9. do 17. ure,
- v petek od 9. do 13. ure.

Sprejemna pisarna upravnih organov sprejema stranke:

- v ponedeljek, torek in četrtek od 8.30 do 16. ure,
- v sredo od 9. do 18. ure,
- v petek od 8.30 do 14. ure.

Z ozirom na to, da se še vedno srečujemo s problemi o ordinacijskem času — predvsem glede priznavanja bolniškega staleža — objavljam ta sestavek v upanju, da v nadaljevanju ne bo prihajalo do nesoglasij med obiskovalci in delavci obratne ambulante.

Ordinacijski čas v obratni ambulanti Tekstilindusa je vsak dan, torej tudi na delovno soboto, ki je označena na koledarju in sicer dopoldne. Vsak bolnik, ki želi prvi pregled pri zdravniku (to je prvič zaradi določenih težav) se mora zgledati v obratni ambulanti do 9. ure. Kontrolni pregledi, ki jih naroči zdravnik in kronični bolniki (n. pr. bolniki, ki žele kontrolirati krvni pritisk) pa najkasneje do 11. ure. Pacienti, ki prihajajo po naročilu zdravnika na preveze ali po injekcije — v istem času — to je do 11. ure (vhod skozi malo čakalnico). Preventivni pregledi pa potekajo tako, kot jih naroča sestra Ivica Kuri.

Bolniški stalež lahko odredi le lečeči zdravnik. Če je bolnik dobil pomoč v urgentni ambulanti in priporočilo za bolniški stalež, se mora javiti v obratni ambulanti v 48 urah. Isto velja tudi za urejanje staleža na priporočilo specialistov različnih strok, tudi za nego bolnega otroka. Bolniški stalež se prizna za nego bolnih otrok do 14 dni, za nego bližnjega sorodnika (zakonec, starši) do 7 dni (v primeru, da živijo v istem gospodinjstvu). Za nego zdravega otroka (n. pr. v primeru odhoda zakonca v bolnico) se bolniški stalež ne prizna. To urejajo delavci v okviru delovne organizacije. Delavcem, ki dobijo nakaznico za bolniški stalež od drugega zdravnika, in je lečeči zdravnik — zdravnik obratne ambulante Tekstilindusa, se stalež prizna, kadar prinese poleg nakaznice popis poteka zdravljenja. Pogosto se srečujem tudi z vprašanjem o pravici do bolniškega staleža ob odhodu v toplice na lastne stroške. Bolniški stalež se prizna takrat, kadar zdravljenje odobri zdravniška komisija. Izjemo ma se prizna, če v primeru resne zdravstvene indikacije, zdravniška komisija stroškov zdravljenja ni odobrila.

Prosim, da upoštevate gornja navodila in o njih obvestite tudi sodelavce. S tem boste v veliki meri olajšali delo v obratni ambulanti in tudi sami prispevali h krajši čakalnici dobi.

ANA VETERNIK
zdravnik

Predstavljamo naše inovatorje

Komisije za inventivno dejavnost so v zadnjem času obravnavale in potrdile večje število predlogov naših inovatorjev, nekaj pa jih je ostalo še nerešenih, o katerih pa bomo seveda še pisali. Tokrat predstavljamo koristne predloge oziroma tehnične izboljšave štirih inovatorjev, katerim so bile nagrade za njihovo prizadevno delo izplačane v novembru.

IVAN TRAVEN DE tkalnica II

V mesecu juniju 1980 je na osmih strojih R4-T200 vgradil mehanski blažilac oziroma amortizer. Do tedaj so imeli ti stroji oljni amortizer, ki se je zelo hitro izrabil, poleg tega pa je nabava le-teh vezana na uvoz z daljšim dobavnim rokom.

Na strojih R4-T200 se ta blažilec uporablja na levi strani stroja med dvigovalcem

čolničkovih skrinjic in malo ročico za blažitev velikega pickerja — goža. Funkcija mehaničnega blažilca je v tem, da ob prihodu čolnička v čolničkovo skrinjico istemu ne dovoli preglobok vstop v skrinjico. Če je prihod čolnička namreč preglobok, se menjava čolnička oz. čolničkove skrinjice ne more izvršiti, ali pa je motena, vse to pa vpliva na normalno delovanje stroja.

Po preteku enega leta je v proizvodnji že 20 mehaničnih blažilcev, ki ob pravilni nastavitvi ostalih delov čolničkove menjave enakovredno opravljajo delo oljnega blažilca oziroma amortizerja.

Komisija za inventivno dejavnost je opredelila inovacijo kot koristni predlog, tovarišu Ivanu Travnu pa bo izplačana nagrada oz. odškodnina v višini 50 % povprečnega OD, izplačanega v delovni organizaciji v letu 1981 v višini 5.299,21 dinarjev.

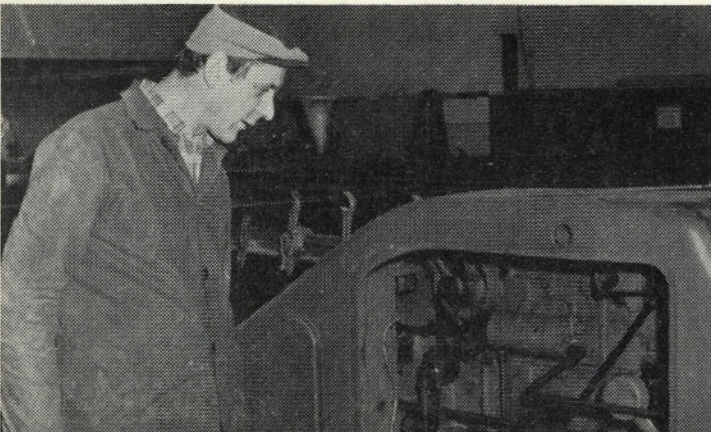
BOGO ŽUN, VES II

Žun Bogo je vzdrževalec klima naprav in škrobilnice v obratu II. V škrobilni kuhinji in na škrobilnem stroju SUC-KER je napravil vrsto izboljšav, ki jih je komisija za inventivno dejavnost opredelila kot koristni predlog in sicer:

Na novo je predelal peč za sušenje preje od škrobilnega stroja. Peč je montiral poleg stroja tako, da sedaj škrobilec prejo naloži na peč in se tako suši. Pred tem je to delo opravljal delavec VES, ki je prejo vozil na sušenje v to-

plarno, vmes pa jo je moral tudi večkrat obračati, pri čemer je bilo porabljenega dosti delovnega časa, odvisno pač od količine preje.

Izdelal je tudi novo posodo za topljenje loja na parno segrevanje, s čemer je vsak dan na valju 70 kg topljenega loja. Prej je topljenje loja opravljal škrobilec in to ročno v posodi, pri čemer je obstojala stalna nevarnost opeklin od pare, pa tudi veliko delovnega časa je bilo porabljenega. Škrobilec ima sedaj loj stalno tekoč in ga lahko vsak čas natoči, kolikor ga potrebuje za kuhanje škroba.

Izdelal je tudi napravo za dviganje bobnov na škrobilnem stroju za menjavo ležajev. Prej so morali to delo opraviti trije delavci, sedaj pa to lahko opravi sam in brez nevarnosti, da bi se poškodo-

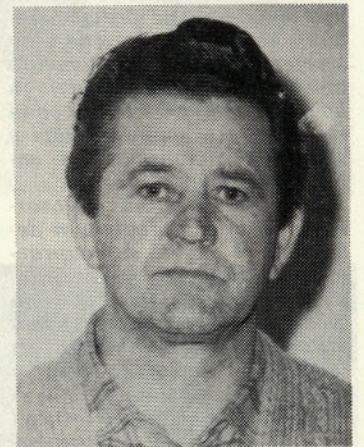
ALOJZ STALEKAR, VES I

Alojz Stalekar opravlja dela in naloge urejanje šibkotočnih naprav v VES I. Komisiji za inventivno dejavnost je poslal predlog fotocelične vklopitve zunanje razsvetljave, ki ga je le-ta tudi potrdila.

Zunanjo razsvetljavo je bilo potrebno doslej na celotnem območju delovne organizacije zvečer vklopiti in zjutraj izklopiti. Večkrat se je zgodilo, da niso bile pogašene vse luči in so tako nekatere gorele tudi po ves dan, s tem pa se je neupravičeno trošila električna energija. Tovariš Stalekar je problem z razmeroma majhnimi stroški odpravil. Od proizvodnje izločenih strojev je uporabil še dobre fotocelice, tem je dodal VK stikalo in časovni rele, ter tako uredil fotocelično vklopitev oziroma izklopitev zunanje razsvetljave. Poleg tega pa so odpadli

val. Naprava uspešno služi predvsem v času remonta.

Komisija za inventivno dejavnost je opredelila inovacijo tovariša Žun Bogota kot koristni predlog in mu bo izplačana nagrada oziroma odškodnina v višini 50 % povprečnega OD, izplačanega v delovni organizaciji v letu 1981 v višini 5.299,21 dinarjev.

tudi pogosti stroški popravil in menjav stikal.

Komisija za inventivno dejavnost je opredelila inovacijo kot koristni predlog in mu bo izplačana nagrada oziroma odškodnina v višini 1.059,84 dinarjev.

BORIS PUCELJ, VES II

Zaposlen je kot vzdrževalec na tkalskih strojih Diederichs, še prej pa je bil vzdrževalec na Kovo in Picanol tkalskih strojih. Izdelal je vrsto praktičnih orodij in naprav, ki so se v praksi odlično obnesla in jih uporablja pri vzdrževanju tkalskih strojev. Najprej je izdelal orodje za demontažo mazalk, ki so se zaradi menjav različnih olj pogosto zamašile in kot take niso opravljale svoje funkcije. Za demontažo mazalk je izdelal naslednja orodja:

pinceto za demontažo iglic, iglo za demontažo mrežice, čistilec usedlin na stenah vodila iglice, razširjevalec mrežice, distančni komad za vstavitve mrežice in še nekaj dodatnega orodja za lažje delo.

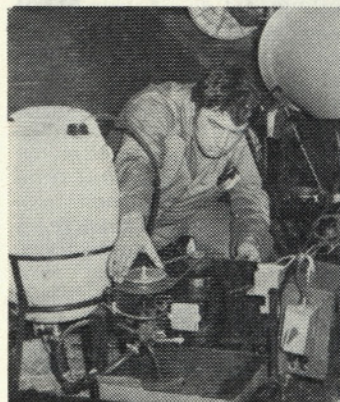
Med delom je opazil, da se v PVC cevkah nahaja zrak, vzroka za to pa se ni dalo enostavno ugotoviti, ker ima en stroj okoli sto mazalnih

mest. Prav zato je napravil tlačno vakumsko črpalko, ki je v eno smer mazala in potiskala zrak znatno hitreje, kot pa se je to dalo z ročnimi, ki so montirane na strojih in jih je skupno 112. V drugo smer pa je vakum izčrpal zrak z vseh tistih mazalk, ki zaradi usedlin na njihovih stenah niso testnile. Tako je zmanjšal zastoje na strojih, obenem pa ni potreboval tudi pomoči drugega delavca, Ker se je tlačna vakumska črpalka dobro obnesla, je izdelal še eno, tako da obe pokrivata potrebe strojnega parka.

Nadaljnje izkušnje in potrebe pa so ga privedle, da je izdelal še zobčeniško črpalko, ki je nadomestila obe tlačni. V praksi se odlično obnese, saj so se znatno zmanjšali zastoji, s tem pa povečala tudi proizvodnja.

Boris Pucelj je napravil tudi voz za prevoz orodja in rezervnih delov, tako da mu po orodja in potrebni material ni treba stalno hoditi v delavnico in skladišča.

Komisija za inventivno dejavnost je opredelila izdelavo voza in raznega orodja za tkalske stroje Diederichs kot koristni predlog in mu bo za to izplačana nagrada v višini 5.299,21 din. Izdelava črpalke za mazanje pa je bila opredeljena kot tehnična izboljšava in mu bo na osnovi določil Samoupravnega sporazuma o izumih, tehničnih izboljšavah ter koristnih predlogih izplačana nagrada v višini 18.182,76 dinarjev. R. Guštin

Grenki priokus nekih odločitev

V statutih naših temeljnih organizacij in delovne skupnosti piše v enem izmed členov: »Samoupravni organi so odgovorni, da vestno izvršujejo samoupravne pravice, katere so jim poverjene, da sprejemajo sklepe po temeljiti presoji ter pri tem ugotovijo in upoštevajo mnenje delavcev in skrbe, da so sprejeti sklepi v skladu z zakonskimi in samoupravnimi predpisi«.

Tako je zapisana odgovornost, poverjena izvoljenim delegatom v naših samoupravnih organih, ki se mora dosledno izvajati, v praksi pa večkrat nastopajo tudi izjemni primeri, ko se lahko ali pa tudi ne – nekoliko odstopa od tistega, kar imamo napisanega in je sklep odvisen od presoje delegatov posameznega samoupravnega organa. Nedvomno drži, da je potrebno v takih primerih posamezno zadevo oziroma predlog temeljiteje pretehtati in najti odgovarjajočo rešitev. Kako različno odločamo v takih primerih, se lahko ugotovi takrat, ko je isti predlog podan v obravnavo vsem delavskim svetom TOZD in DSSS.

Pred kratkim je bil na primer vsem delavskim svetom TOZD in DSSS predložen predlog dodelitve kredita za nakup stanovanj v etažni lastnini delavkam iz DE gravure in strokovnih služb. Po določitih Pravidnikih o urejanju stanovanjskih zadev imamo določene standarde (pripadajoča površina stanovanj) z ozirom na število članov gospodinjstva. Pri obravnavi predloga odbora za stanovanjske zadeve, da se omenjenima tovarišicama dodeli nekoliko višji kredit (zaradi nekaj kv. m prekoračene površine, ki odstopa od določenih po naših standardih), je delavski svet TOZD Predilnica predlog zavrnil, oziroma potrdil višino kredita, ki je omejena s pravilnikom. Delavski svet ni spremenil odločitve kljub dodatnemu pojasnilu strokovne službe, da v nobenem primeru ne gre za večja odstopanja, pač pa, da so trenutno na razpolago za nekaj kv. m večja stanovanja, in da smo tudi v preteklosti v nekaterih primerih (tudi delavki iz predilnice) odobrili višji kredit ter s tem rešili več stanovanjskih problemov. Vsi ostali delavski sveti so predlog odbora za stanovanjske zadeve potrdili. Predlog jim je bil posredovan z enako obrazložitvijo in vsi razen enega so predlog potrdili. V nobenem primeru ni šlo za kakršnokoli »podtikanje«, temveč za izjemen primer, ki bi moral naleteti na razumevanje, saj

gre v tem primeru za rešitev stanovanjskega problema, ki je za vsakega izmed nas življenjskega pomena. Ker je pričakovati, da bo tudi v bodoče prihajalo do takih izjemnih primerov, je trenutno v razpravi predlog dopolnitev Pravidnika o urejanju stanovanjskih zadev, ki prinaša spremembo prav v tem členu. Od vseh primerov bosta tako »potegnili krajši konec« po vsej verjetnosti le delavki iz gravure in delovne skupnosti, vsi primeri od prej in eventualni podobni primeri vnaprej pa bodo z razumevanjem oziroma »po predpisih« rešeni.

Prepričana sem, da bi predlog odbora za stanovanjske zadeve ob ponovni in ustremski proučitvi na delavskem svetu TOZD Predilnica za obe prizadeti delavki naletel na podporo in razumevanje, tako kot je v ostalih temeljnih organizacijah in delovni skupnosti. Vzporedno pa bi bilo seveda potrebno, da strokovna služba pripravi podatke, v katerih primerih in za koliko se je prekoračilo maksimalni standard po določitih pravilnika.

Pa ne mislite, da je to edini primer pravičnega samoupravnega odločanja. K pisarnju so me vzbudili tudi drugi primeri – na primer odobranje izrednih plačanih dopustov posameznikom. V določitih Samoupravnega sporazuma o delovnih razmerjih so v glavnem precizirani primeri, kdaj delavcu pripada izredni plačani ali neplačani dopust. Kljub temu tudi tu nastopajo izjemni primeri, ki niso zajeti v navedenem samoupravnem aktu in so dani v presojo članom delavskega sveta, da se odločijo za ali proti, obe odločitvi pa je moč zagovarjati s samoupravnim aktom. Žal se tudi tu nemalokrat gleda posameznika in pristransko odloča. V podkrepitev bi navedla primer izpred 3 let nazaj, ko je bilo predloženo delavskim svetom, da odobrijo za člane občanske politične delegacije za obisk pobratene italijanskega mesta Rivoli, 2 dni izrednega plačanega dopusta. Delavski sveti temeljnih organizacij so svojim članom odobrili po 2 dni izrednega plačanega dopusta, delavski svet delovne skupnosti pa dveh delavkam neplačanega, vsi pa so bili člani iste delegacije oziroma kolektiva. Tri mesece kasneje pa je za sodelovanje na koncertu pihalnega orkestra pri otvoritvi ribnika v Rivoliju isti delavski svet odobril delavcu 3 dni izrednega plačanega dopusta in to še z duhovito pripombo (ki seveda ni v

zapisniku): »No, tovariš, lepo se imej an glej, da boš dobro pihal v svoj instrument!« (Tovariš je bil namreč član delavskega sveta.)

Ali je po vsem tem moč oporekati trditvi, da se v posameznih primerih delavski sveti odločajo pristransko? Vedno sem in tudi bom za dosledno spoštovanje samoupravnih predpisov in tistega, kar smo se dogovorili, toda prepričana sem, da bodo kljub

nenehnemu dopolnjevanju v naših samoupravnih aktih še vedno obstojale tako imenovane »luknje« oziroma izjemni primeri, kjer bomo odločali za ali proti, oboje pa bo moč utemeljevati na podlagi določil...

Osebnim nisem prizadeta, vendar mislim, da take odločitve niso na mestu, zato, tovariši delegati – večkrat potrkajte na svojo vest!

R. Guštin

Pravna pomoč

Ker tudi veljavni zakon o pravni pomoči od zveze sindikatov kot družbenopolitične organizacije zahteva, da nudi svojim članom popolno pravno pomoč (dajanje pravnih nasvetov, sestavljanje vlog v različnih pravnih postopkih, zastopanje v postopku pred sodišči, državnimi organi, samoupravnimi organi in drugimi), je predsedstvo občinskega sindikalnega sveta odločilo, da službo pravne pomoči ustrezno uredi.

Služba pravne pomoči ali pravna posvetovalnica je namenjena ne samo posameznim delavcem, članom zveze sindikatov ampak še posebej osnovnim organizacijam sindikata zaradi dajanja strokovne pomoči pri opravljanju in uresničevanju nalog osnovnih organizacij, ki jim jih nalagajo Statut Zveze sindikatov Slovenije, Zakon o združenem delu, Zakon o delovnih razmerjih ter samoupravni splošni akti. Strokovno pomoč nudi na njihovo zahtevo z mnenjem in nasveti o njihovih nalogah, o sprožitvi postopkov, ki jih morajo ali jih lahko začno, njihovi udeležbi v postopkih, o pravilnosti postopkov ter z nalogo samoupravnih splošnih aktov, zakonov in drugih predpisov.

Pravna pomoč se nudi naslednjim posameznikom:

– delavcem, ki so člani zveze sindikatov,

– delavcem, ki so se upokojili,

– začasno nezaposlenim delavcem, katerih članstvo v zvezi sindikatov je začasno zadržano,

– delavcem, katerih članstvo v zvezi sindikatov je zadržano zaradi služenja vojaškega roka, če so bili pred odhodom v JLA včlanjeni v sindikalne organizacije in

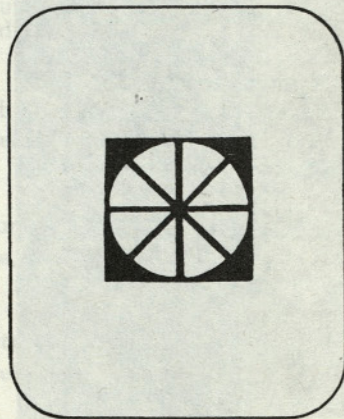
– mladim delavcem, ki iščejo zaposlitev, čeprav še niso člani zveze sindikatov.

Našteti posamezniki dobijo pravno pomoč s področja združenega dela in iz njega izvirajočih pravic in dolžnosti, zlasti pa s področja delovnih razmerij, zaposlovanja, zdravstvenega, invalidskega in pokojninskega zavarovanja in dajanja družbene pomoči njim in njihovim družinskim članom. Pravna pomoč se opravlja z dajanjem nasvetov in mnenj, s sestavljanjem vlog v njihovih spornih zadevah za samoupravne organe organizacij združenega dela ali delovnih skupnosti, za organe samoupravnih interesnih skupnosti, za sodišča združenega dela ter z zastopanjem pred samoupravnimi organi in sodišči združenega dela. Strokovni delavec zastopa posameznika po pooblastilu, ki mu ga ta da skladno z določbami 96. člena Zakona o pravnem postopku in 13. členom Zveznega zakona o sodiščih združenega dela ter 2. odstavkom 11. člena Zakona o pravni pomoči. Vsa pravna pomoč je brezplačna.

Delovni čas strokovnega delavca, ki je namenjen sprejemanju predsednikov sindikalnih organizacij in posameznim delavcem je

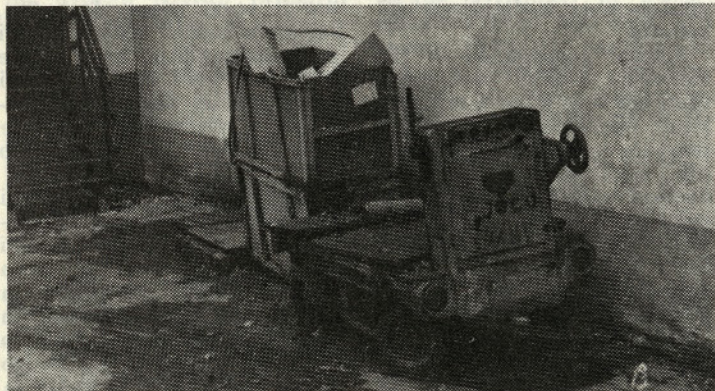
VSAK PONEDELJEK IN ČETRTEK OD 10. URE DOPOLDNE DO 16. URE POPOLDNE.

Svoje delo opravlja v prostorih Občinskega sindikalnega sveta Kranj v Delavskem domu (vhod nasproti trgovske hiše Globus). Navedeni urnik velja od 4. 11. 1982 dalje.

Skozi objektiv 16. novembra

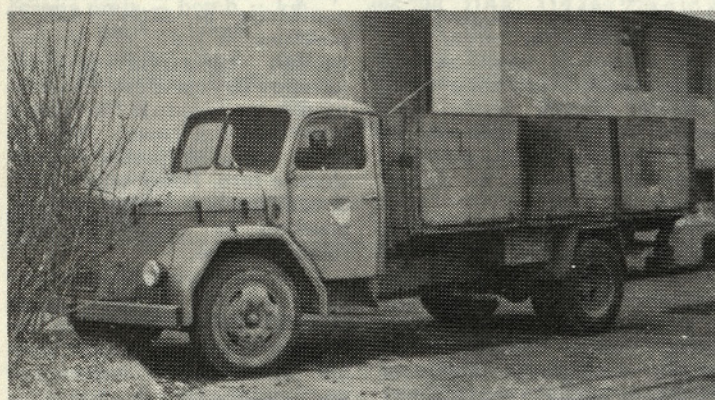
Pred nekaj meseci je mladinska organizacija organizirala akcijo čiščenja našega okolja v delovni organizaciji. Kako vzdržujemo ponekod red in čistočo, kje zbiramo odpadke in shranjujemo razen material in tudi, kako nekateri izrabljajo delovni čas, pa nam nazorno prikazujejo naslednji posnetki:

Prepuščeno zobu časa – čigavo je?

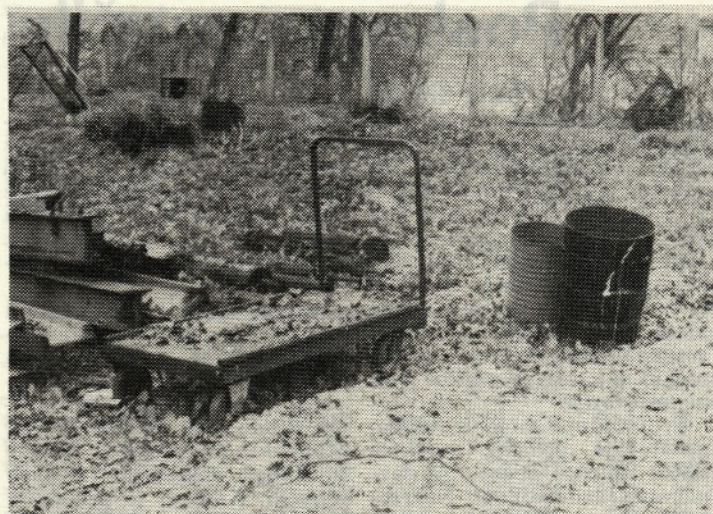
Saj je vse na še!

Že dalj časa nepremično na svežem zraku – morda zaradi pomanjkanja goriva?

Napori za kopičenje odpadnega materiala?

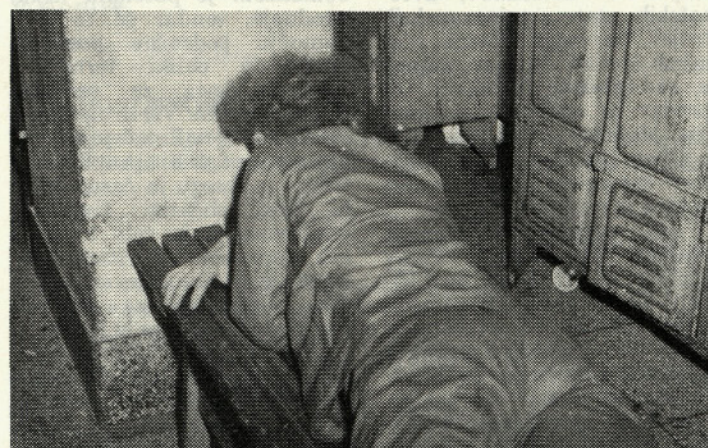
Ali me res ne potrebujete več?

Vzoren red na odlagališču odpadkov

Kaj čakajo te plošče?

V garderobi ob 11. uri: za boljši izkoristek delovnega časa?

Poslovno poročilo za 9 mesecev 1982

V poročilu so poleg drugega prikazani predvsem naslednji za potek in razvoj gospodarskega poslovanja delovne organizacije pomembnejši dosežki v devetih mesecih tega leta kot na primer proizvodnja, zaposlenost, osebni dohodki, investiranje, domača prodaja in izvoz, oskrbovanje z reprovromaterialom, zaloge, ustvaritev gospodarskega načrta, poslovni izid in kazalci dosežkov dela in poslovanja.

Proizvodnja se je razvijala, upošteva se podane, vsekoli slabše splošne pogoje, še razmeroma zadovoljivo. Načrtovani obseg celokupne proizvodnje je bil ustvarjen v višini 104,4%. V primerjavi s predhodnim letom je bila po količinskem obsegu proizvodnja preje za 58 ton večja, dočim je bila proizvodnja gotovih tkanin v bistvu na enaki višini, vendar pa ponovno na višji tehnološki in tržni ravni, to je zahtevnejša, pestrejša in modernejša. Da ni prišlo pri vse slabši možnosti oskrbovanja zaenkrat do večjih sprememb ali celo zastojev v poteku proizvodnje gre pripisati predvsem pripravljenosti delavcev, prožnosti tehničnega osebja in znatno povečanemu obsegu izvoza.

Povprečni obseg zaposlenosti je bil še nadalje usmerjen k rahlemu zniževanju. Gibanje v zaposlovanju — odhodi in prihodi sodelavcev — je kazalo znake umirjanja in večje discipliniranosti. Osebni dohodki delavcev so znašali 13.700 dinarjev na povprečno zaposlenega pri polnem delovnem času in so bili za skoraj dve petini višji od lanskoletnih. Pri tem je poudariti njihovo hitrejšo rast na neposrednih proizvodnih delovnih mestih ter osnovni stik in stvarnejši odnos z ravnijo ostalega gospodarstva v okolišju.

V gospodarsko investiranje je bilo tekom devetih mesecev letos vložena in obračunana skupaj blizu 38 milijonov dinarjev, torej po skupni vrednosti skoraj 3 in pol krat več kot lani. V ta okvir sodijo: obnova strehe nad toplarno ter nabave provizoričnega bivalnega bloka, previjalnih strojev — avtosukov, avtomatskih statev, privezovalnih strojev, barvnega fularda, specialnih šivalnih strojev, naprave za izdelavo kolekcij, tovrstnega in osebnega avtomobila, elektrokare in paletnih vozičkov, kontejnerjev in kesonov ter precej druge manjše obratne in poslovne opreme.

Poleg spredaj navedenega tekočega investiranja so v naročilu še predvsem nov sodobni parni kotel na plinsko gorivo in 60 brezčolčnih statev ter v tehnični pripravi napeljava plinovoda in prizidek plemenitilnice. To vse pa pomeni že investiranje v širšem smislu, ki naj bi doprineslo v prvi vrsti sploh pogoje

za nadaljnji obstoj delovne organizacije in sanacijo ekološkega stanja mesta Kranja z neposredno okolico in v drugi vrsti dvig tehnološke in tržne ravni glede zvrsti in kakovosti izdelkov ter pogoje za strnitev proizvodnje pri dokončni delavi tkanin.

Investiranje v družbeni standard je znašalo 3,7 milijonov dinarjev za nakup treh družbenih družinskih stanovanj iz usmerjene stanovanjske gradnje na Planini ter za obnovo in posodobitev splošne in zobne ambulante v obeh obratih. K temu je pridati še znesek približno 7 milijonov dinarjev, ki je bil dan sodelavcem kot posojilo oziroma pomoč pri lastni stanovanjski gradnji oziroma pri nakupu že obstoječih stanovanj.

Prodaja v celoti se je odvijala precej uspešneje kot lani. Po količinskem obsegu je preseгла svojo lanskoletno in za letos načrtovano raven, prav tako pa raven letošnje proizvodnje, kar je doprineslo tudi k znatnemu znižanju zalog gotovih izdelkov. Po vsebinski strani je bila s ponovnim premikom k novim programom ter k pestrejšemu, modernejšemu in kakovostno zahtevnejšemu izboru tkanin dosti boljša in donosnejša ter opazno bolj kot prej usmerjena v nadaljnjo predelavo in zlasti še v izvoz.

V okviru celotne prodaje je pomenila količinska udeležba izvoza 27% ustvarjene proizvodnje, torej je bila za tri in pol petine višja od one v devetih mesecih lani, ki je znašala le 16%. Devizna vrednost v izvoz, v absolutni večini le na konvertibilno področje, prodanih tkanin je znašala 4,1 milijonov dolarjev ali 39% več kot lani. Sam konvertibilni izvoz, ki je bil pretežno usmerjen na zahodna tržišča, pa se je vrednostno povečal celo za 56%.

Težave pri oskrbi z reprodukcijskim materialom, ki je bila v zadnjem triletnem obdobju, posebno v drugi polovici leta, tako iz uvoznih kot iz domačih virov vse nezanesljivejša, so se letos stopnjevale v še večji meri. Edino oskrba z bombažem je potekala nekaj ugodneje, vendar še to le s pomočjo področne poslovne banke v obliki terminske prodaje deviz za sezonski nakup surovin. Vsi drugi neposredni materiali za proizvodnjo niso mogli biti kupovani v takšnem obsegu in času, da ne bi bilo občutiti živčnosti, improvizacije in celo neugodnih sprememb v ritmu proizvodnje in izpolnjevanju tržnih obveznosti za domačo predelovalno verigo in izvoz.

Zaloge v delovni organizaciji, v preteklih letih z dovolj trdnimi osnovami in razmerji, so se v poldrugem letu pod silo razmer bistveno spremenile. Nabavne zaloge so se skrčile in

desortirale. Na dnevnem redu so vprašanja založenosti s kemičnimi vlakni, prejo, barvili, kemikalijami in rezervnimi deli in zadnji čas tudi z energetskimi viri. Pri nedovršeni proizvodnji se v tehnološkem pretoku občutijo nastajajoča neskladja in napetosti. Zaloge gotovih izdelkov izkazujejo ugodno smer nadaljnega zniževanja.

Splošni gospodarski in likvidnostni kazalci poslovanja, vzeti kot celota, so v tem letu kljub navedenim povečanim težavam pokazali ugodnejšo sliko od onih v prvih devetih mesecih prejšnjega leta, kar pomeni ponoven premik delovne organizacije k solidnejšemu in smotrnejšemu gospodarjenju, vendar pa v manjši meri kot v predhodnih letih.

Celotni prihodek od prodanih 19,2 milijonov metrov tkanin je znašal 1 milijardo in 724 milijonov dinarjev in je pokrival poleg za približno dve petini višjih skupnih materialnih stroškov in za blizu tri desetine večjih dajatev in prispevkov iz dohodka za splošno in skupno porabo kot v prejšnjem letu še za skoraj dve petini povečane osebne dohodke na povprečno zaposlenega ter končno tudi 400 milijonov dinarjev ostanka čistega dohodka za kritje stanovanjskih potreb in začasno oblikovanje osnovnih skladov, to je poslovnega in rezervnega sklada in sklada skupne porabe.

Ugoden poslovni izid je tudi prepričljiv dokaz dobrega, usklajenega in solidarnega sodelovanja delavcev, tehnologov in vodstev med posameznimi temeljnimi organizacijami ob dovolj razviti zavesti, da le v vseh fazah kakovostno narejeni skupni končni proizvodi na ravni delovne organizacije ustvarjajo povoljno tržno prometnost in donosnost.

Pri začasnem razporejanju dohodka za devet mesecev so temeljne organizacije skupaj na ravni delovne organizacije v glavnem upoštevale postavljena načela resolucije in okvire družbenega dogovora za tekoče leto. Pri tem je treba opozoriti, da naša delovna organizacija po devetih mesecih, zaradi različne dinamike rasti dohodka in osebnih dohodkov tekom lanskega in letošnjega leta, še vedno presega dovoljeni obseg osebnih dohodkov za približno 2%. Računa se, da bo z dosledno disciplinirano stopnjo glede osebnih dohodkov v zadnjem tromesečju in ob še zadostno ustvarjenem letnem dohodku omenjeni razkorak ob koncu leta odpravljen ter, da se bo lahko šlo v prihodnje leto s čistimi računi.

Poslovni izid v devetih mesecih tega leta je torej ugodnejši od onega v istem času lani, še razmeroma zadovoljiv, vendar pa že z manjšo

stopnjo rasti. Takšen bi skupaj z dobrimi izgledi za nadaljnjo prodajo praviloma tako kot doslej v predhodnih letih moral dajati že dovolj jasno osnovo za vidike okrog letnega zaključka, pa pravzaprav do neke mere že tudi obrise za poslovanje v prvem obdobju prihodnjega leta. Letos je stvar precej drugačija, saj novo nastali splošni pogoji za gospodarjenje, med katere je v prvi vrsti šteti majevski »mali devizni zakon« in oktobrsko razvrednotenje domače valute, tega ne dovoljujejo več.

Sredi maja uveljavljeni predpisi o deviznem poslovanju so postavili pri uporabi deviznih prilivov na prvo mesto splošno likvidnost in vzajemnost pri odplačevanju obstoječih deviznih dolgov do inozemstva in šele na drugo mesto oskrbovanje iz uvoza za ohranjanje in vzdrževanje proizvodnje in dela. Tako se je za sedem mesecev letos delovni organizaciji znižala udeležba na deviznih prilivih od izvoza od 65% na 30 oziroma 37%. Dodatno k temu poslabšuje položaj še zelo počasen pretok deviz do končnega koristnika, preobremenjen z administrativno nalvako.

Da bi se omilile neugodne posledice uveljavljenih ukrepov, to je večje motnje v proizvodnji, prekinjanje reprodukcijskih verig in neizpolnjevanje prevzetih izvoznih obveznosti so sredi leta samoupravni organi in družbenopolitične organizacije sprejeli na ravni delovne organizacije in zatem tudi v posameznih temeljnih organizacijah operativni program ukrepov in dejavnosti za ohranjanje proizvodnje do konca leta in čim manj moteno obratovanje ob prehodu v naslednje leto. Poleg tega naj bi ti tudi imeli še trajno veljavo, posebno za tekoče srednje-ročno obdobje.

V sklopu sprejetih ukrepov bi bilo med drugim zlasti omeniti povečanje izvoza na konvertibilno področje, iskanje možnosti za zamenjavo reprovromaterialov iz konvertibilnega področja z domačimi in iz vzhodnih klirinških držav, varčevanje z energetskimi viri in ureditev toplarne, prvenstveni redosled prodajnih tokov in prožnost v zaposlovanju oziroma pri opravljanju dela.

Pri ustvarjanju predvidenih ukrepov, deviznem poslovanju in urejanju naložbenih vprašanj računa delovna organizacija v bodoče tudi na primemo sodelovanje in pomoč področne poslovne banke.

Poslovanje delovne organizacije so letos spremljala tudi zelo visoka inflacijska gibanja in na koncu je bila v drugi polovici oktobra izvedena še 20% devalvacija. Tako sta se

npr. dve konvertibilni valuti, značilni za oskrbovanje pri bombažni metražni industriji, ameriški dolar in nemška marka od začetka leta do konca oktobra podražili za preko polovice oziroma za dve petini. Če k temu dodamo še cenovno gibanje energetskih virov, potem je najbrž odveč še posebej opozarjati na obsežne in naglo stopnjevanje stroškovne pritisk pri surovinski močno uvozno odvisni primarni tekstilni industriji ob stalno v neki obliki več ali manj zadržanih prodajnih cenah svojih izdelkov. Prav tako je tekstilna industrija poleg usnjarske edina, katere izdelki so ob koncu sezonskega ali modnega obdobja podvrženi v večjem obsegu globokemu znižanju rednih cen.

Glede na nenadne in presenetljivo zaostrene splošne pogoje v letošnjem letu zlasti na področju deviznega poslovanja in stroškovnih bremen si je treba biti na jasnem, kljub eventuelnim možnostim kakih

interventivnih posegov za njihovo ublažitev, da imajo v bistvu trajnejši značaj in predstavljajo smer k širši sanaciji in preobrazbi gospodarjenja. Položaj je resen in zaskrbljujoč. Računati je, da se bo delovna organizacija prebila do konca leta in nekako še preko prvega četrtletja brez večjih motenj in zastojev, to pa predvsem po zaslugi med letom močno povečane aktivnosti in usmerjenosti v izvoz, kar nam je s strani SISEOT navrglo za zadnje tromesečje povišane pravice za uvoz repromateriala in za udeležbo na deviznih prilivih.

Vse bolj se je treba zavedati in imeti pred očmi, da je za ohranjanje doseženega oziroma za nadaljnji stvarni napredek in uspeh delovne organizacije osrednje težišče v kakovostnem ustvarjalnem delu delavcev, tehnologov in kreatorjev neposredne proizvodnje in kot dobro pomagalo k temu pa uspešno delo ostalih dejavnosti.

Vrednostni obseg proizvodnje: (osnova, planska lastna cena 1982)

	Vrednosti v din		% odnos
	9 mes. 1981	9 mes. 1982	
skupna preja	387.988.358	391.258.533	100,8
gotove tkanine	1.036.181.796	1.033.307.073	99,7
storitve in ostalo	2.931.844	2.848.495	97,2
vsega skupaj	1.427.101.998	1.427.414.101	100,0

Proizvodnja tkanin po načinu dodelave:

	9 mes. 1981		9 mes. 1982		% odnos
	Količina	%	Količina	%	
tiskane – rolo tm	7.183.180	40,1	5.248.500	29,3	73,1
tiskane – roto tm	3.417.407	19,1	3.479.776	19,4	101,8
tiskane – film tm	662.375	3,7	543.637	3,0	82,1
vsega tiskane tm	11.262.962	62,9	9.271.913	51,7	82,3
pisano tkane tm	1.517.780	8,5	1.358.586	7,6	89,5
barvane tm	3.902.515	21,8	4.959.560	27,7	127,1
beljene tm	955.689	5,4	2.197.035	12,3	229,9
surove tm	255.353	1,4	121.308	0,7	47,5
skupaj tkanine tm	17.894.299	100,0	17.908.402	100,0	100,1

Proizvodnja tkanin po surovinski sestavi:

	9 mes. 1981		9 mes. 1982		% odnos
	Količina	%	Količina	%	
bomb. iz čes. preje tm	5.155.334	28,8	4.438.507	24,8	86,1
bomb. iz mik. preje tm	7.851.541	43,9	7.779.405	43,4	99,1
stanične tm	2.007.397	11,2	2.888.523	16,1	143,9
sintetične tm	2.879.347	16,1	2.801.967	15,7	97,3
netkane tkanine tm	680	—	—	—	—
skupaj tkanine tm	17.894.299	100,0	17.908.402	100,0	100,1

1. PROIZVODNJA

Proizvodni dosežki so bili v prvih devetih mesecih letošnjega leta ustvarjeni v naslednjih obsegin in razmerjih:

Izvršitev proizvodnega načrta po količini in vrednosti:

	Enota mere	Količina	% plana	Vred. v din pl. i. cena	
				Vred. v din pl. i. cena	% plana
česana preja – bomb.	kg	496.798	116,6	112.192.779	110,8
mikana preja – bomb.	kg	1.039.643	102,1	141.017.691	100,8
stanična preja – meš.	kg	408.932	126,2	61.745.811	126,9
sintetična preja – meš.	kg	435.944	82,6	76.302.252	78,6
skupno preja	kg	2.381.317	103,7	391.258.533	101,1
tkanine	m ²	17.968.737	103,7	1.033.307.073	105,4
skupna proizvodnja storitve in ostalo				1.424.565.606	104,2
				2.848.495	—
vsega skupaj				1.427.414.101	104,4

Količinski obseg proizvodnje:

		9 mes. 1981	9 mes. 1982	% odnos
česana preja – bomb.	kg	522.271	496.798	95,1
mikana preja – bomb.	kg	1.052.644	1.039.643	98,8
stanična preja – meš.	kg	309.414	408.932	132,2
sintetična preja – meš.	kg	439.009	435.944	99,3
skupno preja	kg	2.323.338	2.381.317	102,5
sur. blago – tkanine	m ²	17.261.393	17.061.808	98,8
gotove tkanine	m ²	17.711.461	17.968.737	101,5
električna energija	KWh	8.131.788	7.878.058	96,9
para	GJ	486.200	445.972	91,7
storitve in slično	din	2.931.844	2.848.495	97,2

Opomba:

doseženi bazni kg pri proizvodnji preje	kg	3.762.195	3.788.609	100,7
povprečna številka	TEX	21,42	21,72	101,4
	Nm	46,69	46,04	98,6
povprečna gostota votka v surovih tkaninah na cm:		25,97	25,46	98,0
proizvodnja v mio/votkov:		44.833	43.434	96,9

Kakovost gotovih tkanin:

	9 mes. 1981	9 mes. 1982	% odnos
regularne tkanine	91,8 %	90,6 %	98,7
tkan. s popustom 10 %	4,2 %	5,1 %	121,4
tkan. s popustom 20 %	0,7 %	0,8 %	114,3
tkan. s popustom 40 %	0,1 %	0,1 %	100,0
kilogramski ostanki	3,2 %	3,4 %	106,3
skupaj tkanine	100,0 %	100,0 %	

Delovna storilnost:

	9 mes. 1981	9 mes. 1982	% odnos
Vrednost proizvodnje po PLC na izvršeno efektivno uro:	din 471,84	477,23	101,1
Vrednost proizvodnje po PLC na povprečno zaposlenega	din 634.268	642.690	101,3

Opomba: Izračun delovno proizvodne storilnosti je izdelan po rezultatih bruto finalne proizvodnje – preja, gotove tkanine in storitve.

2. ZAPOSLENOST

Zaposlovanje je v naši delovni organizaciji v prvih devetih mesecih tega leta v primerjavi z istim obdobjem lani izgledalo takole:

	9 mes. 1981	9 mes. 1982	% odnos
Načrtovana dejanska zaposlitev:			
Načrtovano število zaposlenih	2.265	2.228	98,4
Povpreč. štev. zaposl. po spisku	2.2150	2.221	98,7
Doseganje na črta zaposlitve			
99,3 %			99,7 %
Doseganje na črta zaposlitve			
99,3 %		99,7 %	
Povpr. štev. zaposl. po plač. urah	2.115	2.075	98,1
Povpr. štev. zaposl. dej. na delu	1.872	1.844	98,5

Povprečna zaposlitev po DE in TOZD:

TOZD Predilnica	457	475	103,9
– Tkalnica 1	317	317	100,0
– Tkalnica 2	466	450	96,6
TOZD Tkalnica	783	767	98,0
– Plemenitilnica 1	354	335	94,6
– Plemenitilnica 2	101	102	101,0
– Gravura	39	39	100,0
TOZD Plemenitilnica	494	476	96,4
– Vzdrž. energ. službe	247	243	98,4
– Strokovne službe	269	260	96,7
DS Skupne službe	516	503	97,5
Skupaj	2.250	2.221	98,7

Gibanje zaposlenih:

Število zaposlenih začetkom leta	2.275	2.239	98,4
– med letom vstopilo	173	190	109,8
– med letom izstopilo	202	192	95,0
Število zaposl. koncem septemb.	2.246	2.237	99,6

Vzroki prekinitve delov. razmerja:

Lastna odpoved delavca	50	29	58,0
Poizkusni rok	14	11	78,6
Odsluženje kadrovskega roka	20	30	150,0
Upokojitve	59	77	130,5
Samovoljna zapustitev	48	36	75,0
Disciplinski odpuščaji	7	4	57,1
Ostalo (preместitve, smrt itd.)	4	5	125,0
Skupaj	202	192	95,0

Izostanki od dela:

Bolezni in poškodbe	3,72 %	4,48 %	120,4
Porodniški dopust	3,12 %	2,82 %	90,4
Redni letni dopust	9,44 %	9,40 %	99,6
Razni ostali izostanki	0,49 %	0,32 %	65,3
Skupaj	16,77 %	17,02 %	101,5

3. OSEBNI DOHODKI

V prvih devetih mesecih letošnjega leta so bili v primerjavi s prvimi devetimi meseci predhodnega leta obračunani in izplačani naslednji osebni dohodki in drugi osebni prejemki:

	Vrednosti v din		
	9 mes.	9 mes.	%
	1981	1982	odnos
Izplačani osebni dohodki iz čistega doh.:			
Osebni dohodki za redno delo	204.335.818	280.395.861	137,2
Nadurno in nedeljsko delo	11.061.406	12.788.857	115,6
Dodatek za nočno delo	5.194.829	8.001.550	154,0
Nad. za letni dop. in drž. praz.	31.397.593	42.108.908	134,1
Nadomestilo za zastoje pri delu	2.304.880	3.173.802	137,7
Izredni dopust do sedem dni	551.754	494.620	89,6
Razni ostali osebni dohodki	417.420	456.464	109,4
Honorarji raznih sodelavcev	347.093	445.122	128,2
Nadomestila za čas bolezni	3.268.487	4.959.835	151,7
Skupaj kosmati osebni dohodki	258.879.280	352.825.019	136,3
Od tega:			
Prispevki iz osebnih dohodkov	67.982.757	92.079.429	135,4
Čisti osebni dohodki	190.896.523	260.745.590	136,6

Drugi osebni prejemki iz dohodka:

Štip. študentom in dijakom	421.172	551.146	130,9
Prisp. za štipend. po sporazumu	1.277.964	1.333.367	104,3
Vsega skupaj	1.699.136	1.884.513	110,9

Izplačani osebni izdatki v breme stroškov:

Izdatki za strok. izobr. delavcev	375.781	324.597	86,4
Prejemki iz civil.-prav. razmerja	476.001	553.107	116,2
Nagrade vajencev	343.353	276.089	80,4
Nagrade za študente na praksi	216.153	341.110	157,8
Dnev. in nočit. za služb. potov.	532.401	659.855	123,9
Prevozi delavcev na delo	5.404.681	6.358.726	117,7
Varstvena obleka in obutev	2.068.749	3.180.617	153,7
Iz. za zdrav. prev. in moč. hrano	910.597	1.127.881	123,9
Obračunane kilometrine	574.876	806.259	140,2
Topli obroki TOZD	7.971.807	11.688.165	146,6
Vsega skupaj	18.874.399	25.316.406	134,1

Povprečno število zaposlenih:

– po spisku	2.250	2.221	98,7
– na mestu	2.115	2.075	98,1

Izplačani mesečni čisti osebni dohodki na povpr. zaposlenega:

– po spisku	9.266	12.796	138,1
– na mestu	9.857	13.697	139,0

4. INVESTIRANJE

V prvih devetih mesecih letošnjega leta izgleda obračunani obseg vloženih investicij takole:

Vrednosti v din	
Gospodarske investicije:	
Ureditve strehe na toplarni 1	6.038.799
Prov. bivalni blok za zun. del.	188.896
Previjalni stroji – avtosuk	20.333.659
Avtomatske statve TTM	1.670.336
Privezovalni stroji AWA	752.166
Barvni fulard	3.172.910
Šivalni stroji	667.536
Naprava za izdelavo kolekcij	654.354
Tovorni avto 5 ton – Zastava	731.806
Osebni avtomobil – IDA	560.707
Elektrokara in paletni vozički	593.428
Kontejnerji in kesoni	1.286.341
Druga manjša obratna oprema	1.006.128
Druga manjša poslovna oprema	94.175
	37.751.277
Investicije skupne porabe:	
Nakup druž. stanovanj na Planini (3)	3.193.451
EKG in avdiometer za spl. ambulantno	299.473
Oprema za zobno ambulantno	224.361
	3.717.285
Skupaj	41.468.562

Za vložene investicije so bili uporabljeni naslednji viri financiranja:

	Gospodarske investicije	Skupne investicije
Najeti invest. krediti	–	653.600
Tekoča lastna sredstva	37.751.277	3.063.685
Skupni viri financiranja	37.751.277	3.717.285
		41.468.562

5. PREGLED NEKATERIH IZDATKOV

(nenavezanih na delovni proces)

Nekateri izdatki, ki niso neposredno navezani na delovni proces, so bili v devetih mesecih lani in letos obračunani takole:

	Vrednosti v din		
	9 mes.	9 mes.	%
	1981	1982	odnos
Potni stroški službenih potovanj	560.357	866.472	154,6
Dnevnice za službena potovanja	532.401	659.855	123,9
Obračunane kilometrine	574.876	806.259	140,2
Reklamni stroški	510.431	741.329	145,2
Udeležbe na sejmi in razstavah	493.368	710.976	144,1
Reprezentančni stroški	328.303	443.501	135,1
Izdatki za pogodbeno delo	476.001	553.107	116,2
Izdatki za tople obroke	10.283.479	15.073.358	146,6
Prevozi delavcev na delo in domov	5.404.681	6.358.726	117,7

Opomba: Rast večine spredaj navedenih izdatkov je po družbenem dogovoru omejena z rastjo dohodka oziroma osebnih dohodkov ali pa z določenimi merili.

6. DOMAČA PRODAJA IN IZVOZ

Obseg celokupne prodaje – blagovni promet – izgleda v prvih devetih mesecih tega leta v primerjavi z istim obdobjem lani takole:

	Vrednosti v din			
	9 mes.	%	9 mes.	%
	1981		1982	odnos
Vrednostni obseg prodaje:				
– trgovina	509.803.997	40,7	514.381.017	29,1
– predelava	642.679.917	50,7	1.021.312.527	57,9
– domači trg	1.152.483.914	90,9	1.535.693.544	87,0
– izvoz	115.144.864	9,1	230.208.156	13,0
				100,9
				158,9
				133,3
				199,9

Povprečno stanje:

		9 mes. 1981	9 mes. 1982	% odnos
bombaž za mikanje	kg	298.430	500.464	167,7
bombaž za česanje	kg	118.441	433.399	365,9
bombažna vlakna	kg	416.871	933.863	224,0
kemična vlakna	kg	97.248	99.382	102,2
vlakna skupaj	kg	514.119	1.033.245	201,0

Količinske zaloge tkanin:**Stvarno stanje:**

	30. 9. 1981		1. 1. 1982		30. 9. 1982		% odnos	% odnos
	Kol. tm	Vez. dni	Kol. tm	Vez. dni	Kol. tm	Vez. dni		
	1	2	3	3:1	3:2			
Surovo blago	2.839.132	43	2.592.752	38	3.264.187	49	115,0	125,9
Gotovo blago	3.166.161	48	3.342.612	49	2.063.594	31	65,2	61,7
Skupaj blago	6.005.293	91	5.935.364	87	5.327.781	80	88,7	89,8

Povprečno stanje:

	9 mes. 1981		9 mes. 1982		% odnos
	Kol. tm	Vez. dni	Kol. tm	Vez. dni	
Surovo blago	2.603.041	39	2.985.761	45	114,7
Gotovo blago	3.565.175	54	2.274.068	34	63,8
Skupaj blago	6.168.216	93	5.259.829	79	85,3

• • •

V poglavjih 9 – Ustvaritev gospodarskega načrta, 10 – Nekateri gospodarski kazalci in 11 – Razpoložljiva obratna sredstva so lanski in letošnji dosežki navedeni in primerjani na podlagi obračunane oziroma fakturirane realizacije, ker le tako lahko dobimo stvarno primerjavo med lanskimi in letošnjimi rezultati ter osnovo za njihovo analizo in ocenitev. Povprečno vložena oziroma uporabljena obratna sredstva pa so izračunana po metodi na osnovi virov.

9. USTVARITEV GOSPODARSKEGA NAČRTA

Grob prikaz izvršitve postavljenega in sprejetega gospodarskega načrta delovne organizacije za prvih devet mesecev 1982 ob istočasni primerjavi s prvimi devetimi meseci predhodnega leta pokaže po vrednosti glavnih elementov cene v količinah naslednjo sliko:

	Izvršitev 9 mes. 81	Gospodarski načrt	Izvršitev 9 mes. 82	% odnos	% odnos
	1	2	3	3:1	3:2

Vrednostni dosežki:

	Vrednosti v din				
Porabljena sredstva	623.806.008	763.900.000	848.256.486	136,0	111,0
Doseženi dohodek	666.660.155	741.600.000	942.235.655	141,3	127,1
Celotni prihodek	1.290.466.163	1.505.500.000	1.790.492.141	138,7	118,9

Udeležba v cel. prih.:

– porabljena sredstva	48,3 %	50,7 %	47,4 %
– doseženi dohodek	51,7 %	49,3 %	52,6 %

Količinski dosežki:

	Količine v tm				
a) Proiz. tkanin	17.894.299	17.222.000	17.908.402	100,1	104,0
– domači trg	16.097.711	13.050.000	14.338.373	89,1	109,9
– izvoz	2.863.418	4.650.000	4.849.047	169,3	104,3
b) Prodaja tkanin	18.961.129	17.700.000	19.187.420	101,2	108,4
c) Odnos prodaje do proizvodnje – b:a	106,0 %	102,8 %	107,1 %		
č) Zaloge got. tkanin na dan 30. 9.	3.166.161	2.865.000	2.063.594	65,2	72,0

Devizni dosežki:

	Vrednosti v \$				
a) Izvoz:					
konvertibilni skupni	2.510.944	3.615.000	3.921.858	156,2	108,5
b) Uvoz:					
konvertibilni skupni	2.731.016	5.337.000	4.316.998	158,1	80,9
c) Pokritje uvoza: a:b	91,9 %	67,7 %	90,7 %		
skupno	52,1 %	45,4 %	60,1 %		

Primerjava nekaterih devetmesečnih dosežkov s povprečjem predhodnih petih let:

	Povpr. 77/81	9 mes. 1982	% odnos
Povprečna zaposlenost:	2.277	2.221	97,5
Proizvodnja preje:	2.441.536	2.381.317	97,5
Proizvodnja tkanin:	18.346.729	17.908.402	97,6
Kakovost tkanin – reg.:	90,4 %	90,6 %	100,2
Prodaja:			
– trgovina	9.401.579	6.452.887	68,6
– predelava	7.168.277	7.885.486	110,0
domači trg	16.569.856	14.338.373	86,5
izvoz	3.078.573	4.849.047	157,5
skupna prodaja	19.648.429	19.187.420	97,7
Zaloge gotovih tkanin na dan 30. 9.	4.595.164	2.063.594	44,9
Donosnost poslovanja	75,3 %	111,1 %	147,5
Gospodarnost poslovanja	92,5 %	111,1 %	120,1

10. NEKATERI GOSPODARSKI KAZALCI

Donosnost, gospodarnost, gospodarska storilnost in ustvarjeni družbeni proizvod poslovanja dajejo v devetih mesecih primerjani lani in letos, naslednjo sliko:

	Vrednosti v din		
	9 mes. 1981	9 mes. 1982	% odnos

Donosnost poslovanja:

Povpr. vložena osnovna sredstva	207.717.122	312.834.693	
Povpr. vložena obratna sredstva	384.029.108	535.371.263	
a) Povpr. vložena skup. sredstva	591.746.230	848.205.956	
b) Doseženi dohodek	666.660.155	942.235.655	
c) Poslovna donosnost – b:a	112,7 %	111,1 %	98,6

Gospodarnost poslovanja:

a) Porabljena sredstva	623.806.008	848.256.486	
b) Doseženi dohodek	666.660.155	942.235.655	
c) Poslovna gospodarnost – b:a	106,9 %	111,1 %	103,9

Gospodarska storilnost:

– Ustvarjeni dohodek na izvršeno efektivno uro	din	220,41	315,02	142,9
– Ustvarjeni dohodek na povprečno zaposlenega	din	296.293	424.239	143,2

Ustvarjeni družbeni proizvod:

Amortizacija	26.501.728	46.700.325	
Doseženi dohodek	666.660.155	942.235.655	
Družbeni proizvod	693.161.883	988.935.980	142,7

– na izvršeno efektivno uro	din	229,18	330,63	144,3
– na povprečno zaposlenega	din	308.072	445.266	144,5

Odnos družbenega proizvoda do skupno vložnih sredstev:

a) Skupna vložena sredstva	591.746.230	848.205.956	
b) Družbeni proizvod	693.161.883	988.935.980	
c) Družbena donosnost – b:a	117,1 %	116,6 %	99,6

Udeležba družbenega proizvoda v celotnem prihodu:

a) Celotni prihodek	1.290.466.163	1.790.492.141	
b) Družbeni proizvod	693.161.883	988.935.980	
c) Družbena gospodar. – b:a	53,7 %	55,2 %	102,8

11. OBRATNA SREDSTVA

V prvih devetih mesecih tega leta je naša delovna organizacija uporabljala v primerjavi z istim obdobjem lani obratna sredstva v naslednjem obsegu:

	Vrednosti v din		
	30. 9. 1982	30. 9. 1981	% odnos

Delež posl. sklada za obrat. sred.	71.349.153	64.187.353	90,0
Odstop. konverti. kred. za obr. sred.	52.155.000	52.155.000	100,0
Lastna trajna obratna sredstva	123.504.153	116.342.353	94,2
Bančna pos. za stalna obrat. sred.	32.648.200	20.536.346	62,9
Skupaj stalna obratna sredstva	156.152.353	136.878.699	87,7

Kreditni za občansa obrat. sred.	14.000.000	14.000.000	100,0
Ostali viri občasnih obrat. sred.	<u>278.123.834</u>	<u>443.034.997</u>	159,3
Skup. razpoložljiva obratna sredstva	448.276.187	593.913.696	132,5
Vezana sredstva posl. sklada	<u>125.978.631</u>	<u>168.382.123</u>	133,7
Skupaj vložena obratna sredstva	574.254.818	762.295.819	132,7

Povprečno stanje obratnih sredstev:

	Vrednosti v din		
	9 mes. 1981	9 mes. 1982	% odnos
Delež posl. sklada za obrat. sred.	65.884.501	183.116.595	277,9
Odstop. konvert. kred. za obr. sred.	<u>52.155.000</u>	<u>52.155.000</u>	100,0
Lastna trajna obratna sredstva	118.039.501	235.271.595	199,9
Bančna pos. za stalna obrat. sred.	<u>35.335.250</u>	<u>24.712.358</u>	69,9
Skupaj stalna obratna sredstva	153.374.751	259.983.953	169,5
Kreditni za občasn obrat. sred.	58.106.323	10.500.000	18,1
Ostali viri občasnih obrat. sred.	<u>176.626.978</u>	<u>293.545.713</u>	166,2
Skup. razpoložljiva obrat. sred.	388.108.052	564.029.666	145,3
Vezana sredstva posl. sklada	123.930.760	149.798.684	120,9
Skupaj vložena obratna sredstva	512.038.812	713.828.350	139,4

Kritje skupnih zalog s trajnimi viri obratnih sredstev:

(ob koncu meseca septembra)

a) Skupne povprečne zaloge	171.390.412	163.466.927	
b) Trajna obratna sredstva	156.152.353	136.878.699	
c) Količnik pokritja - b:a	0,91	0,84	92,3

Opomba: Količnik mora biti višji od 1, kar pomeni, da morajo biti (pri urejenem in trdnem lastnem in splošnem gospodarstvu) skupne povprečne zaloge delovne organizacije pokrite s trajnimi obratnimi sredstvi. Pri podanih gosp. okoliščinah je količnik ugoden le na papirju.

Obračanje obratnih sredstev:

a) Celotni prihodek	1.290.466.163	1.790.492.141	
b) Povpr. razpolož. obrat. sred. 3/4	291.081.040	423.022.250	
c) Povpr. vložena obratna sred. 3/4	384.029.108	535.371.263	
- Količnik na razp. obrat. sred. - a:b	4,43	4,23	95,5
- Količnik na vlož. obrat. sred. - a:c	3,36	3,34	99,4

12. TEKOČI FINANČNI ODNOSI

Pritok denarja, kratkoročni krediti, obveznosti do dobaviteljev in za izdane menice, terjatve od kupcev in za prejete menice, denar na tekočih računih ter vezava sredstev v terjatvah in osnovna finančna likvidnost prikazujejo v prvih devetih mesecih letos in lani naslednji obseg:

	Vrednosti v din		
	9 mes. 1981	9 mes. 1982	% odnos

Pritok denarja:

Gotovinski pri tok	274.362.422	496.780.079	181,1
Prejete menice	945.805.975	1.220.676.771	129,1
Skupni pritok plačil	1.220.168.397	1.717.456.850	140,8

Kratkoročni krediti:

Stvarno stanje 1. januarja	84.158.692	14.000.000	16,6
Stvarno stanje 30. septembra	14.000.000	14.000.000	100,0
Povprečno stanje v 9 mes.	58.106.323	8.000.000	13,8

Obveznosti do dobaviteljev:

Stvarno stanje 1. januarja	12.512.127	33.887.207	270,8
Stvarno stanje 30. septembra	14.380.658	20.856.474	145,0
Povprečno stanje v 9 mes.	16.220.796	25.197.935	155,3

Obveznosti za izdane menice:

Stvarno stanje 1. januarja	117.282.437	-
Stvarno stanje 30. septembra	26.732.918	-
Povprečno stanje v 9 mes.	69.032.653	-

Terjatve do kupcev:

Stvarno stanje 1. januarja	129.203.756	234.073.294	181,2
Stvarno stanje 30. septembra	186.613.980	298.025.346	159,7
Povprečno stanje v 9 mes.	156.803.611	275.901.937	176,0

Terjatve za prejete menice:

Stvarno stanje 1. januarja	108.216.864	152.460.490	140,9
Stvarno stanje 30. septembra	236.782.984	280.507.502	118,5
Povprečno stanje v 9 mes.	231.520.720	271.477.286	117,3

Predplačila od kupcev:	5.981.516	9.100.556	152,1
-------------------------------	-----------	-----------	-------

Predplačila dobaviteljem:	23.236.351	40.738.083	175,3
----------------------------------	------------	------------	-------

Denar na tekočih računih:

Stvarno stanje 1. januarja	81.633.577	151.286.065	185,3
Stvarno stanje 30. septembra	101.638.482	142.913.098	140,6
Povprečno stanje v 9 mes.	71.902.090	152.980.739	212,8

Povprečna vezava terjatev od kupcev in menic: (v zadnjih 17 letih - doba tržnega gospodarstva)

	Povprečni obseg terjatev:	Povprečna vezava:
Leta 1966	20,0 milij. din - 100 %	46 dni - 100 %
Leta 1970	48,1 milij. din - 240 %	112 dni - 243 %
Leta 1974	84,7 milij. din - 424 %	75 dni - 163 %
Leta 1976	60,3 milij. din - 301 %	51 dni - 111 %
Leta 1977	49,0 milij. din - 245 %	33 dni - 72 %
Leta 1978	73,5 milij. din - 368 %	42 dni - 91 %
Leta 1979	144,9 milij. din - 725 %	62 dni - 135 %
Leta 1980	235,5 milij. din - 1177 %	76 dni - 165 %
9 mes. 1981	388,3 milij. din - 1942 %	82 dni - 178 %
9 mes. 1982	547,4 milij. din - 2737 %	83 dni - 180 %

Opomba: Ta dokaj zanimiv pregled lepo pokaže za obdobje sedemnajst let siromašenje delovne organizacije samo pri tržnem krogotoku z izginjanjem lastne reproduktivne moči pri trajnih inflacijskih tokovih in ob stalno v neki obliki zadržanih prodajnih cenah metražnim tekst. izdelkom, nadalje krizna tržna valovanja zlasti za panogo, zadnjih šest let vpliv novih plačilnih predpisov in končno nekakšno ustaljenost v zadnjih treh letih pri povprečni vezavi terjatev.

Stanje finančne likvidnosti: (povprečne tekom 9 mesecev)

	Vrednosti v din		% odnos
	lani	letos	
- kratkoročni krediti	58.106.323	8.000.000	
- obv. do last. nam. skladov	78.995.099	132.035.114	
- obveznosti do dobaviteljev	16.220.796	25.197.935	
- obveznosti za izdane menice	69.032.653	-	
- predplačila od kupcev	6.508.675	9.171.752	
- enoletne obvez. za anuitete	21.200.000	17.227.722	
a) tekoče obveznosti	250.063.546	191.632.523	
- terjatve od kupcev	156.803.611	275.901.937	
- prejete menice na zalogi	231.520.720	271.477.286	
- predplačila dobaviteljem	21.091.410	52.198.130	
- sredstva na žiro računih	71.902.090	152.980.739	
b) tekoče terjatve	481.317.831	752.558.092	

c) stopnja fin. likvidnosti - b:a	1,92	3,95	204,0
-----------------------------------	------	------	-------

Opomba: Finančna likvidnost delovne organizacije je dosežena pri stopnji 1. Čim višja je nad tem najmanj zahtevanim dosežkom, tem ugodnejša je. Poleg potrebnega ugodnega razmerja med terjatvami in obveznostmi pa je za kakovost likvidnosti pomembna tudi sama višina posameznih postavk (da so čim nižje) in zlasti še, da sta pri tem obseg in vsebina zalog delovne organizacije vsaj še primerna, če že ne dobra. Poleg tega pa mora biti urejeno odgovarjajoče investiranje v okviru enostavne reprodukcije. Ker ima delovna organizacija dokaj skromno založenost za proizvodnjo, od naravnega investiranja v enostavno reprodukcijo pa je bila s strani področne banke že lep čas odrinjena, je v resnici njena osnovna fin. likvidnost vsebinsko zelo slaba.

13. FINANČNI REZULTATI

Razdelitev celotnega prihodka, ustvarjenega na ravni delovne organizacije z zunanjo – blagovno – prodajo v devetih mesecih tega leta izgleda izvedena v časti konsolidirani obliki in primerjana z lanskoletno v istem času takole:

Vrednosti v din

	9 mes. 1981	%	9 mes. 1982	%	% odnos
Obračun celotnega prihodka:					
Začetna neplačana prodaja	113.795.851		208.313.040		
Obrač. prodaja	1.277.578.621		1.781.408.902		139,4
Skupaj	1.391.374.472		1.989.721.942		
Končna neplačana prodaja	164.867.110		275.116.884		
Plačana prodaja	1.226.507.362		1.714.605.058		139,8
Drugi prihodki	12.887.542		9.083.239		
Celoten prihodek	1.239.394.904		1.723.688.297		139,1
Delitev celotnega prihodka:					
Osnovni material	233.735.320		385.440.919		164,9
Pomožni material	103.249.533		126.414.916		
Izdelavni material	336.984.853		511.855.835		151,9
Razna goriva	79.593.953		81.356.431		
Elek. energija	29.061.076		48.184.102		
Režijski material	49.487.453		56.112.690		
Porab. material	495.127.335		697.509.058		140,9
Tuje izdelav. stor.	2.194.119		4.764.958		
Invest. vzdržev.	18.000.000		22.500.000		
Proiz. storitve	10.475.313		15.966.244		
Neproiz. storitve	3.721.010		5.328.319		
Razni oseb. izdatki	12.894.843		18.151.421		
Drugi mat. stroški	9.035.471		11.063.267		
Materialni stroški	551.448.091		775.283.267		140,6
Amortizacija	26.501.728		46.700.325		
Substančni stroški	577.949.819		821.983.592		142,2
N. vred. prod. mat. in odp.	3.886.377		6.766.103		
Drugi posl. stroški	41.969.812		19.506.791		
Porab. sredstva	623.806.008	50,3	848.256.486	49,2	136,0
Doseženi dohodek	615.588.896	49,7	875.431.811	50,8	142,2
Celotni prihodek	1.239.394.904	100,0	1.723.688.297	100,0	139,1

Delitev doseženega dohodka:

Prisp. za rep. izobr. skupnost	1.592.006	3.074.030
Prisp. za teks. izobr. skup.	8.828.394	10.656.638
Prisp. za rep. raziskov. skup.	1.736.733	2.869.095
Prisp. za teks. raziskov. skup.	723.639	1.024.677
Prisp. za obč. raziskov. skup.	72.364	204.935
Stan. prisp. za splošne namene	5.111.856	6.957.198
Prispevek za SIS zdravstva	21.225.385	29.645.564
Prisp. za star. zav. kmetov	1.431.320	1.680.599
Dod. prisp. za inv. pok. za v. Pos. prisp. za inv. pok. za v.	2.049.090	2.784.580
Prisp. za zaposl.	3.885.436	6.483.003
Rep. davek iz dohodka	615.964	800.078
Vodni prispevek	8.150.369	4.439.307
Prispevek za požarno varnost	7.190.494	7.150.613
Prisp. in član. združ.	1.201.286	1.669.727
Prisp. za SLO in civ. zaščito	647.340	737.633
Sodni stroški, takse, kazni	357.830	2.810.865
Zavarovalnine	2.464	25.900
Stroški banč. storitev	4.475.695	7.760.342
Stroš. plačil. prometa	301.996	50.511
Prisp. za stavbno zemljišče	521.900	689.536
Prisp. za komunalno dejav.	4.709.885	7.601.976
Prisp. za solidar.	2.562.779	4.139.533
Prisp. za izpad. doh. železnice	620.388	966.899
Prisp. za SIS gosp. odn. s tujino	5.557.342	7.634.240
Prisp. za gradnjo	130.183	92.080

zaklonišč	98.017	128.549
Štipendije štud. in dijakom	421.172	551.146
Štipendiranje po sporazumu	1.277.964	1.333.367
Prisp. za usp. družb. kmet. zemlj.	–	3.074.030
Razne ostale obveznosti	6.513	10.429
Obresti od najetih kreditov	9.703.052	4.957.787
Splošna in sk. poraba	95.208.856	15,5 122.004.867
Čisti doh. del. org.	520.380.040	84,5 753.426.944
Doseženi dohodek	615.588.896	100,0 875.431.811

Delitev čistega dohodka:

Osební dohodki	258.879.280	49,7	352.825.019	46,8	136,3
Rezervni sklad	15.389.722	3,0	21.885.795	2,9	142,2
Poslovni sklad	184.718.344	35,5	291.842.748	38,7	158,0
Sklad skupne porabe	39.105.000	7,5	56.540.000	7,5	144,6
Skupaj osnovni sklad	239.213.066	46,0	370.268.543	49,1	154,8
Stanovanj. prispevki	22.287.694	4,3	30.333.382	4,1	136,1
Skladi in prispevki	261.500.760	50,3	400.601.925	53,2	153,2
Čisti dohodek	520.380.040	100,0	753.426.944	100,0	144,8

Količinski obseg

prod. tkanin – tm:	18.961.129	19.187.420	101,2
--------------------	------------	------------	-------

Opomba: Iz zgoraj prikazane razdelitve doseženega dohodka je razvidno, da so temeljne organizacije skupaj na ravni delovne organizacije upoštevale postavljena načela resolucije in okvire družbenega dogovora pri začasnem razporejanju dohodka za prvih devet mesecev.

• • •

Povpreč. uporabljena

poslov. sredstva:	1.076.923.525	100,0	1.527.496.410	100,0	141,8
– osnov. sredstva	277.056.162	25,7	417.112.924	27,3	150,4
– obrat. sredstva	799.867.363	74,3	1.110.383.486	72,7	138,8

Povpreč. zaposl.

po vkalk. plač. urah:	2.186	2.160	98,8
Družb. proizvod:	642.090.624	922.132.136	143,6
Akumulacija:	200.108.066	313.728.543	156,8
Sredstva za reprodukcijo:	226.609.794	360.428.868	159,1

Razčlenitev porabe in pokritja

Stanovanjski prispevek in začasno oblikovani osnovni skladi naj bi pokrivali naslednje obveznosti, potrebe in namene:

Vrednosti v din

Stanovanjski prispevek:	9 mes. 1981	9 mes. 1982	% odnos
del. za združev. v stan. skupnost	4.396.197	5.983.190	
del. za neposred. last. potrebe	17.891.497	24.350.192	
vsega	22.287.694	30.333.382	136,1

Rezervni sklad:

za skup. gosp. rezerve občine	4.882.066	7.471.835	
za skup. gosp. rezerve republike skupaj	7.323.098	11.207.753	
za neposredne lastne potrebe	12.205.164	18.679.588	
za neposredne lastne potrebe	3.184.558	3.206.207	
vsega	15.389.722	21.885.795	142,2

Poslovni sklad:

za pos. za manj raz. rep. in a. p.	9.798.649	8.909.730	
za nalož. v inv. pos. družb. pom.	2.674.900	8.608.293	
za prisp. občini za inv. v kom. ob.	6.340.566	7.353.627	
za združ. sred. last. posl. pom. skupaj	12.705.508	34.851.952	
za nepos. last. reprod. potrebe	31.519.623	59.723.602	
vsega	153.198.721	232.119.146	
vsega	184.718.344	291.842.748	158,0

Sklad skupne porabe:

topli obroki – DSSS	2.311.672	6.770.386	
za druge temeljne potrebe skupaj za lastne potrebe	33.842.104	45.994.386	
prisp. občini – regr. kmet., družb. inv.	36.153.776	52.764.772	
vsega	2.951.224	3.775.228	
vsega	39.105.000	56.540.000	144,6

Opomba: Sklad skupne porabe, ki naj bi služil zlasti za kritje že leta utečenih izdatkov kot na primer naslednjih: regres za letni dopust, jubilejne nagrade, odpravnine, nočne malice, zobozdravstvene storitve, dotacije itd., je pri vseh temeljnih organizacijah in delovni skupnosti oblikovan enako, tako da so tri četrtine lanskega letošnjega zneska povečane za 20 %, s tem da je k temu pri delovni skupnosti pridan še porabljeni in delno rezervirani regres za tople obroke. Ta gre namreč pri temeljnih organizacijah v materialne stroške in ne iz sklada. V skladu skupne porabe so obračunani tudi prispevki za družbene objekte in intervencije v kmetijstvu v okviru občine.

Nekateri značilnejši vplivi na višino in delitev dohodka:

V naslednjem so navedeni nekateri pomembnejši vplivi sistemskega ali tržnega ali pa še posebej gospodarsko-administrativnega značaja, ki so delovali na višino oz. delitev dohodka:

	9 mes. 1981	9 mes. 1982	% odnos
odobrene prodajne kondicije kupcem za predelavo – rabati, skonti itd.	4,6	9,1 milij. din	197,8
odobrene prodajne kondicije kupcem za promet – udeležba trgovine	180,1	179,3 milij. din	99,6
obračunane bančne obresti od najetih posojil in druge obresti	9,7	5,0 milij. din	51,5
administrativno obračunana razlika med fakturirano in plačano prodajo	51,1	66,1 milij. din	130,7
obseg obrač. dajatev in prispevkov (brez obresti, zavar., str. plač. prom. in stroškov lastnega izobraževanja)	79,8	108,0 milij. din	135,3
posojila združevanja in prispevki iz oblikovanih skladov	51,1	88,2 milij. din	172,6

Opomba: K prednjim navedbam je seveda potrebno dodati, da so na višino dohodka poleg rednih inflacijskih tokov in stalnega padanja tečajne vrednosti domače valute znatno še tudi vplivale ponovno večje carinske in druge dajatve na uvozni material.

Izvedba delitve celotnega prihodka na osnovi fakturirane prodaje:

Na podlagi fakturirane prodaje bi izgledala celotni prihodek in njegova delitev v prvih devetih mesecih takole:

	Vrednosti v din				
	9 mes. 1981	%	9 mes. 1982	%	% odnos
Obračun celotnega prihodka:					
Obrač. prodaja	1.277.578.621		1.781.408.902		139,4
Drugi posl. prih.	12.887.542		9.083.239		70,5
Celotni prihodek	1.290.466.163		1.790.492.141		138,7

Delitev celotnega prihodka:

	9 mes. 1981	%	9 mes. 1982	%	% odnos
Porab. sredstva	623.806.008	48,3	848.256.486	47,4	136,0
Doseženi dohodek	666.660.155	51,7	942.235.655	52,6	141,3
Celotni prihodek	1.290.466.163	100,0	1.790.492.141	100,0	138,7

14. REZULTATI DELA IN POSLOVANJA

Rezultati dela delavcev in poslovanja delovne organizacije v devetih mesecih letos so v primerjavi z istim obdobjem lani in v smislu Zakona o združenem delu ponazorjeni z naslednjimi kazalci:

	9 mes. 1981	9 mes. 1981	% odnos
– dohodek na delavca	din 281.605	405.293	143,9
– dohodek v primerjavi s povpr. uporabljenimi sredstvi	% 57,16	57,31	100,3
– čisti doh. na delavca	din 238.051	348.809	146,5
– akumul. v primer. z doh.	% 32,51	35,84	110,2
– akumulacija v primerjavi s čistim dohodkom	% 38,45	41,64	108,3
– akumulacija v primerjavi s povpr. uporabljenimi sredstvi	% 18,58	20,54	110,5
– osebni dohodki in sredstva za skup. porabo na delavca	din 146.511	203.564	138,9
– čisti OD na delavca	din 87.327	120.716	138,2

Primerjava gibanja proizvodnosti in donosnosti delovne organizacije napram povprečnim dosežkom v okvirih slovenske tekstilne industrije prikazuje naslednjo sliko:

Proizvodnost: (dohodek na delavca)

	Vrednost v din		
	Leto 1976	I. poll. 1981	I. poll. 1982
Tekstilna industrija SRS	81.226	166.984	208.792
Bombažna skupina SRS	91.532	206.583	259.810
DO Tekstilindus, Kranj	62.994	197.026	288.876
Dosežek Tekstilindusa v odnosu na			
– tekstilno industrijo SRS	77,6 %	118,0 %	138,4 %
– bombažno skupino SRS	68,8 %	90,4 %	111,2 %

Donosnost:

(dohodek v odnosu na povpr. uporabljena sredstva)

	9 mes. 1981	9 mes. 1982	% odnos
Tekstilna industrija SRS	43,94 %	28,62 %	27,48 %
Bombažna skupina SRS	39,79 %	30,41 %	28,93 %
DO Tekstilindus, Kranj	28,23 %	40,34 %	42,12 %

Dosežek Tekstilindusa v odnosu na:

– tekstilno industrijo SRS	64,2 %	141,0 %	153,3 %
– bombažno skupino SRS	70,9 %	132,7 %	145,6 %

Iz prednjih prikazov je razvidno, da se je v pretečenih petih letih, upoštevaje oba dosežka skupaj, delovna organizacija dvignila nad povprečje slovenske tekstilne industrije.

15. FINANČNI REZULTATI TOZD

Doseženi finančni rezultati ustvarjeni v prvih devetih mesecih tega leta, oziroma razdelitev celotnega prihodka in doseženega dohodka na osnovi proizvodnje oziroma skupne prodaje ter svobodne menjave dela izgledajo po posameznih temeljnih organizacijah takole:

	Vrednosti v din		
	9 mes. 1981	9 mes. 1982	% odnos
TOZD – Predilnica:			
Celotni prihodek	442.217.571	571.540.822	129,2
– Materialni stroški	279.569.970	336.807.734	120,5
– Amortizacija	9.451.552	17.142.408	181,4
Porabljena sredstva	289.021.522	353.950.142	122,5
Doseženi dohodek	153.196.049	217.590.680	142,0
Davki, prisp. in ostale obvez.	21.553.021	28.297.122	131,3
Del dohodka za DSSS	26.889.421	37.095.173	138,0
Čisti dohodek TOZD	104.753.607	152.198.385	145,3
Izplačani osebni dohodki	45.481.631	64.121.078	141,0
Ostaneč čistega dohodka	59.271.976	88.077.307	148,6
Stanovanjski prispevki	3.906.891	5.502.788	140,8
Čisti ostanek za sklade	55.365.085	82.574.519	149,1

Začasna delitev:

Rezervni sklad	3.829.901	5.439.767	142,0
Poslovni sklad	44.226.184	66.613.652	150,5
Sklad skupne porabe	7.309.000	10.521.100	143,9

TOZD – Tkalnica:

Celotni prihodek	326.147.549	485.614.296	148,9
– Materialni stroški	74.592.697	119.104.107	159,7
– Amortizacija	11.110.803	19.917.738	179,3
Porabljena sredstva	85.703.500	139.021.845	162,2
Doseženi dohodek	240.444.049	346.592.451	144,1
Davki, prisp. in ostale obvez.	27.451.937	35.590.885	129,7
Del dohodka za DSSS	42.203.446	59.087.581	140,0
Čisti dohodek TOZD	170.788.666	251.913.985	147,5
Izplačani osebni dohodki	78.840.746	108.163.316	137,2
Ostaneč čistega dohodka	91.947.920	143.750.669	156,3
Stanovanjski prispevki	6.787.337	9.270.206	136,6
Čisti ostanek za sklade	85.160.583	134.480.463	157,9

Začasna delitev

Rezervni sklad	6.011.101	8.664.811	144,1
Poslovni sklad	66.529.482	108.773.852	163,5
Sklad skupne porabe	12.620.000	17.041.800	135,0

TOZD – Plemenitilnica

Celotni prihodek	471.029.784	666.533.179	141,5
Materialni stroški	243.141.613	345.644.320	142,2
– Amortizacija	5.939.373	9.640.179	162,3
Porabljena sredstva	249.080.986	355.284.499	142,6
Doseženi dohodek	221.948.798	311.248.680	140,2
Davki, prisp. in ostale obvez.	32.115.102	37.197.660	115,8
Del dohodka za DSSS	38.957.105	53.062.124	136,2

(Nadaljevanje na 14. strani)

	Vrednosti v din		
	9 mes. 1981	9 mes. 1982	‰ odnos
Čisti dohodek TOZD	150.876.591	220.988.896	146,5
Izplačani osebni dohodki	57.993.201	79.225.103	136,6
Ostaneček čistega dohodka	92.883.390	141.763.793	152,6
Stanovanjski prispevki	4.992.991	6.821.732	136,6
Čisti ostanek za sklade	87.890.399	134.942.061	153,5

Začasna delitev:

Rezervni sklad	5.548.720	7.781.217	140,2
Poslovni sklad	73.962.679	116.455.244	157,5
Sklad skupne porabe	8.379.000	10.705.600	127,8

DS – Skupne službe:

Celotni prihodek	108.049.972	149.244.877	138,1
Porabljena sredstva	—	—	—
Doseženi dohodek	108.049.972	149.244.877	138,1
Davki, prisp. in ostale obvez.	14.088.797	20.919.201	148,5
Čisti dohodek DSSS	93.961.175	128.325.676	136,6
Izplačani osebni dohodki	76.563.701	101.315.522	132,3
Ostaneček čistega dohodka	17.397.474	27.010.154	155,3
Stanovanjski prispevki	6.600.474	8.738.654	132,4
Čisti ostanek za sklade	10.797.000	18.271.500	169,2
Sklad skupne porabe	10.797.000	18.271.500	169,2

Tozd – Prehrana in oddih:

Celotni prihodek	24.558.912	32.959.209	134,2
– Materialni stroški	14.997.403	19.701.295	131,4
– Amortizacija	881.104	1.541.941	175,0
Porabljena sredstva	15.878.507	21.243.236	133,8
Doseženi dohodek	8.680.405	11.715.973	135,0
Davki, prisp. in ostale obvez.	1.451.242	2.145.742	147,9
Čisti dohodek TOZD	7.229.163	9.570.231	132,4
Izplačani osebni dohodki	5.420.551	7.430.642	137,1
Ostaneček čistega dohodka	1.808.612	2.139.589	118,3
Stanovanjski prispevki	466.870	640.678	137,2
Čisti ostanek za sklade	1.341.742	1.498.911	111,7

Začasna delitev:

Rezervni sklad	217.010	292.899	135,0
Poslovni sklad	618.040	706.012	114,2
Sklad skupne porabe	506.692	500.000	98,7

Upokojenci Predilnice

16. oktobra smo se poslovili od naših dolgoletnih sodelavcev, ki so v letošnjem letu odšli v zaslužni pokoj. Mnogi med njimi so svojo delovno dobo preživeli med nami, ostali so ves čas zvesti naši DO, kljub trdemu delu, nizkim osebnim dohodkom, trozimenskemu delu itd. Bili so naši najboljši delavci, to je tista povojna generacija delavcev, ki so nosili breme obnove in povojne graditve. Delali so brez prestanka vse sobote in tudi marsikatero nedeljo. Ni bilo toplih obrokov in ne prevozov na delo. Vstajali so sredi noči in rinili kolo ali pa šli peš po globokem snegu. Kljub težkim pogojem ni bilo neopravičenih izostankov in s tem disciplinskih ukrepov. S svojim vestnim delom in odrekanjem so prispevali k posodobitvi tehnologije, boljši organizaciji dela in s tem k dvigu produktivnosti. Zato je nekatere med njimi bolezen prisilila, da so nas morali predčasno zapustiti.

Ponosni smo, da smo sodelovali z njimi.

Poslovili smo se s skromnim darilom in prijetnim srečanjem, ki smo ga pripravili v sodelovanju s TOZD PO.

V imenu TOZD predilnice se jim zahvaljujemo za sodelovanje, želimo jim, da svoj zaslužni pokoj uživajo zdravi in srečni še veliko let.

Sodelavci TOZD predilnice

Prijava nesreč

Vse pogostejši so primeri, da delavci, ki so utrpeli poškodbo na delu ali na poti na delo oziroma z dela ne prijavijo teh nezgod pravočasno, oziroma v zakonitem roku, t. j. takoj ali najkasneje v roku 24 ur. Prizadeti največkrat podajajo prijavo o poškodbi šele takrat, ko se ponovno vrnejo na delo, t. j. ko jim poteče bolniški stalež (po nezgodi). So pa tudi primeri, da podajo prijavo takrat, ko prejmejo OD za tekoči mesec in, ko ko ugotovijo, da niso prejeli 100 %-nega nadomestila osebnega dohodka.

Ne malokrat pa se zgodi, da ponesrečeni poda prijavo o nesreči odgovorni osebi (neposrednemu vodji), ta pa zaradi malomarnosti ali drugih nerazumljivih vzrokov prijave ne posreduje odgovorni službi varstva pri delu. Dogodi se, da služba varstva pri delu prejme prijavo na obrazcu ER-8 po 30 ali celo 50 dneh od dneva, ko se je nesreča zgodila.

S tem, da prijava o nesreči ni podana pravočasno, je nemogoče ugotavljati realni vzrok nesreče, ki se je zgodila in je na ta način delo komisije za obratne nezgode zelo oteženo. Opozarja se vse, ki so odgovorni za pravočasno prijavo nesreče pri delu oziroma na poti (ponesrečeni, vodja del, administrator), da vsako nesrečo prijavijo v zakonitem roku, t. j. takoj ali najkasneje v roku 24 ur po dogodku. V primeru, da nesreča ne bo »javljena« v tem roku, je komisija za obratne nesreče ne bo obravnavala, oziroma jo bo zavrnila. Za vse nastale posledice pa naj bo odgovoren tisti, ki je zakrivil, da prijava

ni bila pravočasno podana (ponesrečeni, vodja del, administrator)!

Zakonska določila narekujejo, kakor tudi naši samoupravni akti, da je potrebno vsako najmanjšo nezgodo oziroma poškodbo pri delu oziroma na poti prijaviti svojemu neposrednemu vodji in to takoj najkasneje pa v roku 24 ur. Neizpolnjevanje te obveznosti se šteje za kršitev delovnih dolžnosti. T. Mali

Vabilo ljubiteljem likovne umetnosti

Likovni center pri Zvezi kulturnih organizacij Kranj vabi vse likovne ljubitelje na

TEČAJE RISANJA, SLIKANJA, MODELIRANJA, GRAFIKE in OBLIKOVANJA, ki potekajo vsak torek in četrtek ob 18.30 uri v Sindikalnem domu v prostorih Likovne šole, Trg revolucije 3, vhod 6.

Praktično in teoretično delo bodo ob diapozitivih in strokovnih filmih vodili profesionalni likovniki iz kranjskega Likovnega društva.

Vabljeni!

Zahvale

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata in vodstvu predilnice za poklonjena darila, ki mi bodo ostala v trajnem spominu. Vsem sodelavcem želim še veliko delovnih uspehov. Frančiška Vončina

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem za lepo darilo, obenem pa želim celotnemu kolektivu veliko uspehov pri delu, sodelavkam pa tudi osebne sreče.

Angelca Krizmanič

Predstavnikom osnovne organizacije sindikata TOZD Plemenitilnica se najlepše zahvaljujem za obisk in darilo v času moje bolezn.

Ivanka Tomat

TEKSTILEC — glasilo delovnega kolektiva »Tekstilindus« Kranj — ureja glavni in odgovorni urednik Katarina Guštin in odbor za informiranje, ki ga sestavljajo: Žarko Okorn — predsednik, Marija Varacha — podpredsednik in člani: Lojzka Sušnik, Janez Zrimšek, Anica Kern, Zdravko Žagar in Marija Hafnar.

V razpravi spremembe pravilnika o urejanju stanovanjskih zadev

V javno razpravo so izročene spremembe in dopolnitve Pravilnika o urejanju stanovanjskih zadev. Področje, ki ga ureja ta pravilnik, je sila občutljivo, saj se prav tu odraža največja različnost stališč in interesov delavcev v organizacijah združenega dela. Prav zaradi tega nastajajo vedno znova številna vprašanja pravne narave, povezana s stališči družbeno sprejetih in uveljavljenih idejnopolitičnih stališč in stališč socialno ekonomske politike. Delavci resda samostojno določajo merila za uresničevanje pravice do stanovanja, vendar morajo pri tem upoštevati omejene okvire svoje samoupravnosti, kajti merila, ki bi bila določena sicer formalno pravilno (zakonito), vendar v nasprotju z družbenimi opredelitvami, se štejejo za družbeno neopravičena oz. nesprejemljiva. Družbena upravičenost meril za uresničevanje pravice do stanovanja prihaja zlasti do veljave pri merjenju vrednosti oz. vplivnosti posameznih osnov, na podlagi katerih uresniči delavci to svojo pravico. Zato ne sme biti nobena osnova po svojih merilih vrednotena tako, da bi lahko v določenem primeru ob steku danih okoliščin prevladala s svojim vplivom nad vsemi drugimi osnovami in njihovimi vrednostmi. Skratka — nobena osnova ne bi smela biti taka, da bi izključno prevladala nad drugimi in postavljala delavca v bistveno ugodnejši položaj pred drugimi ob izpolnjevanju sier povsem enakih pogojev in kriterijev.

S tem daljšim uvodom smo hoteli razložiti smisel in pomen sprememb in dopolnitev Pravilnika o urejanju stanovanjskih zadev. Ne gre za bistveno poseganje v materijo, ki je v osnovi dobro urejena, temveč za spreminjanje posameznih določil, ki niso v skladu z opredelitvami družbenopolitičnih stališč in načel. Še naprej ostaja naš pravilnik akt, ki enotno in celovito za vso delovno organizacijo ureja osnove in merila za dodeljevanje stanovanj in stanovanjskih posojil. To pa ne pomeni, da bi se zaradi take zasnovane pravilnika odtujevalo reševanje stanovanjske problematike delavcev, katerih neodtujljiva pravica je, da razpolagajo s sredstvi skupne porabe in da o delitvi le-teh tudi sami odločajo. Tako kot doslej bodo še naprej o vseh vprašanjih neposredno odločali delavski sveti v TOZD-ih in DSSS in sicer tako o vsebini letnega programa stanovanjske izgradnje, ki natančno opredeljuje vrsto in število nakupa stanovanj, višino sredstev za dodelitev posojil delavcem in druga vprašanja, kakor tudi o spre-

jemu prioritetnega vrstnega reda za dodelitev najemnih stanovanj in posojil. DS TOZD oz. DSSS odloča o zahtevkih delavcev za preizkus odločitve, ki je bila sprejeta, nadalje predlaga namensko izločanje dela sredstev iz čistega dohodka in ima še druge pristojnosti, ki so zapisane v pravilniku. Skratka na ravni DO ni organa, ki bi lahko v svojem imenu in za drug račun sprejemal kakršne koli sklepe mimo DS TOZD-ov in DSSS. Zato ni mogoče trditi, da se s tako ureditvijo, kot jo imamo, delavcem odtujujejo pravice o katerih smejo edinele oni odločiti. Pristojnosti, ki jih je doslej imel DS DO se v celoti prenesejo na DS TOZD oz. DSSS. V ostalem se pravilnik nekoliko spreminja v tistem delu, ki konkretizira standarde stanovanjske površine (čl. 27) in v vseh tistih določbah, kjer je bilo potrebno vsklajevanje z novim zakonom o stanovanjskih razmerjih, ki je izšel v Ur. listu SRS št. 35/82. To pomeni v opredelitvi, kdo so člani gospodinjstva (čl. 28), postavitvi 15-dnevnega roka za dajanje pripomb in odgovorov na prioritetni red (čl. 35), načinu in pogojih odpovedi stanovanjskega razmerja (čl. 51 in 51 a). Spremenjene so tudi obrestne mere v čl. 43 — od dosedanje 2 % na 4 %, v čl. 55 — od dosedanjih 12 % na 25 % in prav tako v čl.

72 — 25 % obresti. Nova je določba 74.a člena, kjer se določa o načinih zavarovanja stanovanjskega posojila in določba 80. člena, ki postavlja normative za kreditiranje stanovanj v etažni lastnini.

Predvsem pa velja opozoriti na spremembe o osnovah in merilih, kjer se z določenim številom točk oceni stanovanjska površina do 3 kv. m in nad 3 kv. m (100 oz. 90 točk), vsakemu, bodisi, da gre za prosilca ali člana njegove družine, gre 5 točk, če boluje za

kronično boleznijo, kriterij soudeležbe druge delovne organizacije se za 20 točk zniža (da ne bi to merilo postalo prevladujoče!), dodatni prispevek delavca pa se v celoti izpusti. Delovna doba do 2 let se oceni z 1 točko.

Potrebo po spremembah in dopolnitvah prinese pogostokrat čas ali spremenjene okoliščine, včasih pa tudi spoznanje, da so rešitve, ki so včasih veljale za ustrezne na podlagi izkušenj dela in posameznih primerov, postale povsem nesprejemljive. Vsi, ki delamo na tem, se skušamo čimbolj približati tem zahtevam. Upamo, da smo uspeli.

N. S.

Prevozi na delo — premaknitev delovnega časa

Z omejitvijo porabe bencina se je praktično čez noč povečal prevoz potnikov na avtobusih v vse smeri, istočasno pa je nastal tudi problem prevozov na delo in iz dela, na kar je samo v naši delovni organizaciji vezana skoraj polovica zaposlenih.

Ze podatek, da se je v oktobru povečalo število potnikov z mesečnimi vozovnicami za 3.300 v občini Kranj, dovolj zgovorno pove, v kakšnih zagatah se je znašlo avtobusno podjetje Alpetour. Naj-

večji problem predstavljajo potniki, ki se zjutraj vozijo v Kranj. Teh je ca. 12.000, od tega 8.500 delavcev in 3.500 učencev osnovnih in srednjih šol. Dejstvo je, da po obstoječih voznih redih in s sedanjo kapaciteto avtobusov takega števila vozačev ni mogoče prepeljati, saj je postal prevoz potnikov na določenih relacijah skoraj nemogoč.

Po zadnjem posvetu, kateremu so prisostvovali predstavniki večjih delovnih organizacij, šol in prevoznega podjetja Alpetour, je bilo dogovorjeno, da bo Alpetour izdelal nov program prevozov, ki naj bi se odvijal v 3 intervalih in sicer:

— I. interval (pričetek dela ob 6. uri zjutraj) za delavce, ki so vezani na 2 ali 3-izmensko delo,

II. interval (pričetek dela ob 7. uri zjutraj) za delavce, ki so vezani na I-izmensko delo in za strokovne službe delovnih organizacij

— III. interval (pričetek dela oziroma pouka ob 8. uri) za delavce upravnih služb in družbenih dejavnosti ter za učence osnovnih in srednjih šol.

Z novim programom prevozov bo seveda spremenjen tudi v veliki meri vozni red avtobusov. Delovne organizacije so zadolžene, da do 17. novembra posredujejo avtobusnemu podjetju Alpetour potrebne podatke o delavcih, ki so vezani na prevoz. Nato bo sklican noven posvet, kjer se bo sklepalo o najboljši možni rešitvi. Če bo z ozirom na število potnikov po predvidenih intervalih možno doseči kolikor toliko normalne razmere oz. prevoze, je predvideno, da se bo nekaterim delavcem premaknil delovni čas nekako v I. polovici meseca decembra.

S. Prigora

O varčni vožnji

Hočeš — nočeš smo se morali sprijazniti z dejstvom, da so minili časi brezskrbne, neomejene in poceni vožnje z osebnimi avtomobili. Tako kot na vseh ostalih področjih moramo tudi v tem pogledu varčevati. Priznati pa je treba, da varčevati tako kot bi radi, sploh ne moremo, saj se nas večina vozi z avtomobili, ki so po zasnovah tehnike še iz prejšnjih desetletij. Z drugimi besedami to pomeni, da je vsak sodoben avtomobil zgornjega razreda pri porabi goriva varčnejši od marsikaterega šibkejšega domačega avtomobila, pa čeprav ste ga kupili včeraj.

Kljub temu poizkusite! Predvsem poskrbite, da boste avtomobil uporabljali le še tedaj, ko bo to zares potrebno. Načrt za take posamezne vožnje velja narediti že doma za mizo. Tako boste morebiti uspeli strniti več opravkov skupaj, kar bi pomenilo vsako vožnjo res racionalno izkoristiti. Vozilo tudi razbremenite vseh odvečnih stvari, kajti tudi to je prihranek. Pri gumah poskrbite, da bo pritisk v njih kar se le da točen, kajti tudi gume s premallo sape

močno kvarijo porabo goriva. Mehanik naj vam, če je le mogoče, z elektronskimi pripomočki pregleda in nastavi vžigalni in polnilni del motorja, obenem pa naj zamenja še zračni filter in preveri, kako deluje termostat. Sami poskrbite, da bo motor vedno dovolj ogret. Ogrevajte ga z vožnjo, ne na parkirišču. Vedno pospešujte le s polovičnim plinom, sproti in dovolj hitro pretikajte navzgor in nikoli ne pretiravajte s pretikanjem navzdol. Glede pedala za plin morate vedeti: prva tretjina giba ne zagotavlja dobrega izkoristka goriva, zadnja petina giba pomeni največjo porabo, vmes pa je tisto, kar je za naše razmere najugodnejše. Seveda pa zaleže tudi ugašanje motorja ob zastojih in pred semafori z daljšimi semafor-skimi fazami.

To je le nekaj napotkov šoferjem. Svetujemo vam, da v časopisih in revijah, ki v zadnjem času prinašajo o tej temi veliko poučnega gradiva, preberete nasvete, kako z zmanjšano količino bencina prevoziti čimveč kilometrov.

